

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Podpora státu při vzniku a provozování kladné externality v ekonomice

State support of origin and operating of positive externality in economy

Sandra Ertlová

Cheb 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Podpora státu při vzniku a provozování kladné externality v ekonomice“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v přiložené bibliografii.

Cheb dne.....

.....

podpis autora

Poděkování

Chtěla bych především poděkovat panu PhDr. Čestmíru Jarému za odborné vedení práce a cenné rady, které mi pomohly tuto práci zkompletovat. Ráda bych poděkovala vedení ZŠ Holýšov paní ředitelce Mgr. Ivaně Sedlákové, která mi poskytla důležité informace při konzultacích a byla vždy ochotná pomoci s porozuměním VZ ZŠ.

Obsah

Úvod.....	6
1 Úvod do problematiky externalit	8
1.1 Externality	8
1.1.1 Záporné externality	9
1.1.2 Kladné externality	10
1.2 Veřejné statky	14
1.2.1 Klasifikace veřejného statku	15
1.3 Tržní selhání	17
1.3.1 Mikroekonomické příčiny tržního selhávání.....	18
1.3.2 Makroekonomické příčiny tržního selhávání	18
1.3.3 Mimoekonomické příčiny tržního selhávání.....	18
2 Coaseho teorém a Pigouův přístup	19
2.1 Pigouův přístup.....	19
2.2 Coaseho teorém	22
3 Vznik školství jako kladné externality.....	23
3.1 Cíle a pojetí základních škol.....	24
3.2 Základní školy ČR	25
3.3 Vznik základních škol	27
3.4 Možnosti podpory státu	30
3.4.1 Rozvojové programy skupiny pro vzdělávání a dotační programy.....	30
3.4.2 Operační program.....	31
4 Základní škola Holýšov	37
4.1 Analýza hospodaření	37
4.1.1 Dotační programy.....	40
4.2 Návrhy státní podpory	41

4.2.1	Rozvojové projekty	42
	Nastavení standardu učitele	42
	Příprava začínajících pedagogů	42
	Vzdělávání školních psychologů	43
	Financování žáků se sociálním znevýhodněním.....	43
	Začlenění etické výchovy	45
4.2.2	Dotační programy.....	45
	Podpora aktivit v oblasti integrace cizinců na území ČR	45
	Výuka náboženství.....	47
4.2.3	Operační programy.....	47
	Budování kapacit pro rozvoj škol I.....	47
	Závěr a zhodnocení	49
	Seznam tabulek	51
	Seznam obrázků a grafů.....	52
	Seznam použité literatury	53
	Seznam internetových zdrojů.....	55
	Seznam příloh	56
	Příloha A	57
	Příloha B	58
	Příloha C	59
	Příloha D	60
	Příloha E.....	61
	Abstrakt.....	62
	Abstract	63

Úvod

Každý občan demokratického státu již při narození, ale hlavně během svého života vstupuje do vztahů s institucemi státního sektoru, tím se setkává s externalitami. Ve své knize docent Rektořík uvádí nejvýznamnější důvody nezastupitelnosti státního sektoru v životě lidí, jako například porodnice, ve kterých se rodíme, jsou pod záštitou státního sektoru, nebo školy jsou financovány z veřejných rozpočtů, chrání nás instituce státního sektoru, apod.

Problematika veřejné ekonomie, tj. efektivní rozhodování a rozdělování ve státním sektoru, je v České republice velmi aktuální. Toto téma je spojováno zejména s rostoucími státními výdaji a státním dluhem. Je však důležité mít na paměti, že přestože literatura popisuje, že pojem sahá nad rámec ekonomie, a čerpá z vědních disciplín, v realitě se spíše jedná o politické rozhodnutí.

V první části se autorka zaměří na vysvětlení ekonomických pojmů s orientací na externality, ze kterých vyplývají pojmy veřejný statek a tržní selhání. S externalitami se spotřebitelé setkávají v běžném životě, aniž by si uvědomovali, že se jedná o externality. Externality budou rozděleny dle různých hledisek, důraz však bude kladen zejména na kladné externality, jež jsou předmětem této práce. Další část práce bude zaměřená na možné řešení externalit z pohledu dvou významných ekonomů 20. století, představitele neoklasické ekonomie A. C. Pigoua a institucionalisty R. Coaseho, jenž oponoval a kritizoval nedostatky Pigouviánského přístupu.

Ve třetí části autorka představí vybranou kladnou externalitu, tedy vzdělávání, konkrétně se zaměřením na základní školy. Základním zdrojem informací bude zejména portál Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, který poskytuje verifikované informace z oblasti školství. Zprvu bude popsán smysl a také cíle vzdělávání na základních školách, zejména pak bezplatné pojetí školství. Následně bude detailněji popsán vznik základních škol, především právní hledisko problematiky. Autorka uvede možnosti založení škol, a také rozdíly ve fungování z hlediska vedení školy a financování. Základním pramenem bude webový portál Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a školský zákon. Podstatnou část kapitoly představují konkrétní formy podpory státu, které by se ve stručnosti daly shrnout do rozvojových, dotačních a operačních programů. Největší zřetel bude brán na operační programy, které co objemu financí představují nejvýznamnější položku dotací.

Čtvrtá část bude zaměřena na konkrétní školní zařízení – ZŠ Holýšov, v okrese Domažlice. Na základě rozhovorů s ředitelkou školy a výročních zpráv bude popsán současný stav školy z pohledu hospodaření a žádostí o dotační programy. Na této analýze budou z obecných návrhů vybrány ty, které budou nejlepším způsobem rozvíjet pracovníky školy a také rozšiřovat znalosti jejích žáků za použití inovativních či alternativních postupů. Metody budou vybrány z uvedeného přehledu možných podpor státu.

Cílem této práce je dostatečně detailně vysvětlit problematiku zejména externalit, ale také veřejných statků a státního sektoru. Dalším cílem je zanalyzovat stav možností podpor státu v oblasti základního vzdělávání a z těchto podpor vybrat tu, která v případě holýšovské základní školy je proveditelná a přínosná. Zhodnotit dostatečné financování státem a zároveň využití ze stran škol. Primárním, metodickým postupem praktické části bude analýza výstupů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, analýza hospodaření subjektu a následně vhodný výběr návrhů.

1 Úvod do problematiky externalit

1.1 Externality

V ekonomické teorii se definování a vymezení externalit věnovalo mnoho ekonomů, neexistuje však jednotná definice, autoři vysvětlují externality rozdílně.

Například odborný ekonomický portál businesscenter.cz definuje externalitu jako: „*Vnější efekt; výsledek ekonomické aktivity, který si v případě jeho užitku nemůže původce zcela přivlastnit, nebo který v případě jeho nákladu nelze od původce vymoci - aktivita způsobuje nezamýšlené náklady nebo přínosy jiným subjektům, aniž by se za ně platilo*“ (web bussinesinfo, 2015). Zde je uveden zejména dopad vzniklých nákladů či přínosů na ekonomické subjekty.

V 10. vydání knihy *Ekonomie* lze nalézt toto vymezení: „*Externality jsou aktivity, které přinesou užitek či újmu ostatním a to bez toho, že by za ni dané subjekty platily nebo byly za újmu kompenzovány. Externality vznikají v situacích, kdy se soukromé náklady a přínosy nerovnejí společenským nákladům a přínosům. Člení se na kladné a záporné externality, resp. vnější kladné úspory a vnější záporné úspory*“ (Samuelson, Northaus, 2010, str. 735). V této formulaci se objevuje také termín společenské náklady, což jsou veškeré náklady vyvolané výrobou nějakého statku.

Externalita je považována za vedlejší efekt činnosti subjektu, který ať už pozitivně či negativně přispívá jinému subjektu bez peněžního vypořádání se. Vedlejším efektem činnosti je myšlena činnost, která neprochází trhem. Můžeme se setkat s názvy, jako jsou *vnější efekty, efekty sousedství, kladné a záporné úspory, efekty přelévání*. (Tetřevová, 2008)

Vzhledem k tomu, že je externalita ve své podobě veřejným statkem, musí mít i takové vlastnosti. Mezi vlastnosti externalit se tudíž řadí jejich nevyhnutelnost a nerivalita. Liší se od veřejných externalit zejména jejich spojením s náklady nebo přínosy, v konečném důsledku tedy s jejich peněžní hodnotou. Při řešení externalit je nutné tyto náklady a přínosy přiřadit k ekonomickým subjektům, aby bylo zřetelné, kdo je původcem a na koho působí jejich důsledky. Z hlediska charakteristiky externalit je důležité zmínit, že jejich vznik není podmíněn biologickými, fyzikálními či chemickými procesy. Příčinou vzniku je omezení či *porušení práv* subjektu, kterého se externalita týká.

Názorným příkladem může být hluk na letišti. Zaměstnanci letiště se vystavují hluku stejně jako obyvatelé měst v okolí letiště. Rozdílem se stává dobrovolnost, kdy se zaměstnanci dobrovolně rozhodli podstoupit hluk a jsou ohodnoceni za práci v hluku. Za to obyvatelé měst z bližšího okolí se dobrovolně nerozhodli a navíc pro ně plynou náklady spojené s „odhlučněním“ obydlí. (Jindra, 2011)

Vláda státu může pro řešení externalit použít přímé regulace, jako je omezení škodlivin ve výfukových plynech, dotacemi soukromým firmám na omezení znečišťování, nebo pokutami v případě překročených povolených limitů. Externality dělíme dále na externality ve spotřebě a ve výrobě.

1.1.1 Záporné externality

Autor Stiglitz (1997) definuje negativní externality jako stav či situaci, kdy jednotlivec, skupina jednotlivců nebo společnost svým chováním a působením způsobuje vznik nákladů u jiných spotřebitelů nebo výrobců. Příkladem z praktického života může být například znečištění vody chemickou továrnou. Aby pro ostatní uživatele nebyla voda znečištěná a zdravotně závadná, musí být vynaloženy dodatečné náklady na její vyčištění.

Negativní externality lze definovat také pomocí soukromých a společenských nákladů, kdy soukromé náklady jsou menší než společenské náklady. V knize od autorky Mikušové lze najít rozdělení negativních externalit na produkční a spotřební.

Negativní produkční externality

Jedná se o situace, kdy kvůli produkci jednoho subjektu vzniká druhému subjektu škoda, za kterou nedostane odškodné ani jinou formu kompenzace (například znečišťování životního prostředí odpadními látkami).

Negativní spotřební externality

Do této kategorie externalit lze zařadit ty případy, kdy jeden subjekt svou spotřebou způsobí druhému subjektu škodu, která mu není odškodněna (například náklady léčbu onemocnění dýchacích cest nekuřáka vzniklé spotřebou tabákových výrobků kuřáka).

Dělení záporných externalit dle autorů Meričkové a Stejskala:

- producent- spotřebitel (př. bezplatné veřejné vzdělávání),
- producent-producent (př. včelař),
- spotřebitel-producent (př. rozvoj lidského kapitálu),
- spotřebitel-spotřebitel (př. možnost sledování TV zdarma).

1.1.2 Kladné externality

Kladnou externalitou je brán vedlejší efekt činnosti subjektu, za kterou spotřebitel nemusí platit. Příkladem pro představu může být veřejně přístupné okolí firmy, která pro image firmy vytvořila živý park s lavičkami pro posezení. Kdokoli půjde okolo, může se posadit, ale náklady na vybudování či užívání již platit nemusí.

Autor Jaroslav Rektořík uvedl ve své knize *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru* rozdělení externalit do skupin, které zkráceně popisuje tabulka č. 5. Z tabulky je zřejmé, že v každém sektoru veřejného sektoru se najde část, která není spotřebiteli přímo hrazená za její využití a hradí je za něj stát z veřejného rozpočtu. Dochází tak k omezení prostoru pro soukromý sektor, tedy že jsou výnosy menší, než společenský užitek.

Tab. 1 - Rozdělení externalit ve veřejném sektoru

Obor	Podobory	Příklad
Společenské potřeby	<ul style="list-style-type: none"> • veřejná správa • justice • policie • armáda 	<ul style="list-style-type: none"> • policie i armáda chrání každého bez rozdílu
Rozvoj člověka	<ul style="list-style-type: none"> • školství • kultura • tělesná kultura • církve a náboženské společnosti • zdravotnictví • sociální služby 	<ul style="list-style-type: none"> • státní školy jsou přístupné pro každého, kdo o vzdělání stojí
Poznání a informace	<ul style="list-style-type: none"> • věda a výzkum • informační systémy ve veřejném sektoru • masmédia 	<ul style="list-style-type: none"> • informační centra ve městech jsou dostupné pro každého, kdo potřebuje poradit (relevantní informace)
Technická infrastruktura	<ul style="list-style-type: none"> • technická infrastruktura 	<ul style="list-style-type: none"> • obecně infrastruktura dopravy (silnice, semaforey, chodníky...)
Privátní statky podporované z veřejných rozpočtů	<ul style="list-style-type: none"> • bydlení • zemědělství, lesnictví a rybníkářství 	<ul style="list-style-type: none"> • turistické výlety po lesích
Existenční jistoty	<ul style="list-style-type: none"> • sociální zabezpečení • zaměstnanost • životní prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> • nárok na státní příspěvky (doprava, bydlení, děti...)

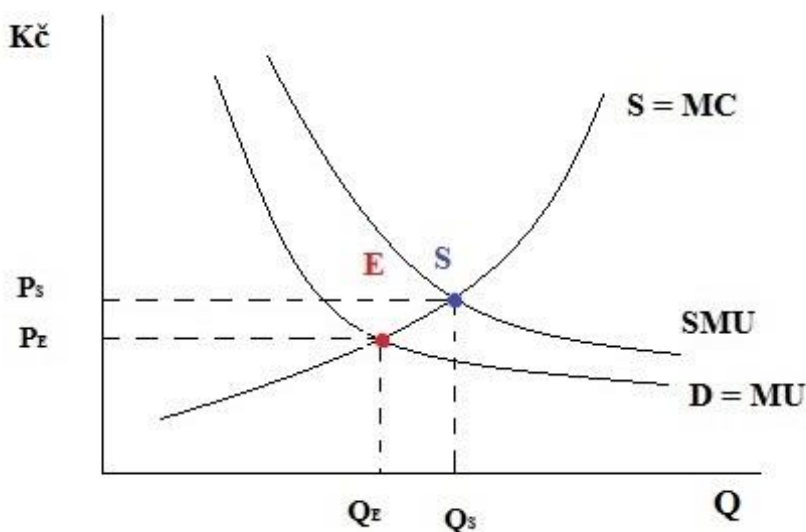
Zdroj: Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru podle J. Rektořika (Rektořik a kolektiv, 2002), 2015

(pozn.: zkráceno a upraveno)

Kladné externality ve spotřebě

Podniky vyrábějící kladné externality nejsou dostatečně motivovány k výrobě společensky optimálního množství, kvůli společenskému efektu spojený s výrobou statku, který je vyšší než jejich vlastní výnos. Bez zásahu vlády pak trh produkuje méně statků, než je pro společnost žádoucí.

Graf 1- Kladné externality ve spotřebě

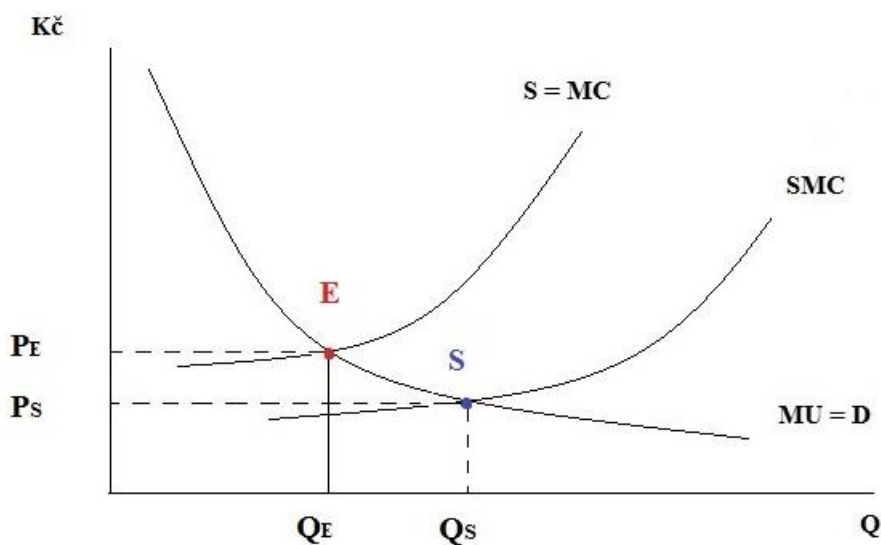
Zdroj: Vlastní tvorba, 2015

Podnik vyrábí takové množství výstupu, které odpovídá průsečíku soukromého mezního užítku MU daného křivkou D a soukromých mezních nákladů, tedy křivkou MC . Společensky optimální výstup podniku je ale tvořen průsečíkem soukromých mezních nákladů a společenského mezního užítku SMU . Výstup Q_E se ale nachází na příliš nízké úrovni ceny na to, aby donutila provozovatele k výstupu Q_S . Provozovatel tak nezíská veškerý užitek, který mu z jeho činnosti plyne.

Kladné externality ve výrobě

„Vynalezne-li firma určitou inovativní technologii, potom z ní pramenící nové technologické postupy přinášejí zisky nejen autorské firmě, ale celé společnosti. V takovém případě soukromé náklady převyšují společenské náklady ($MC > SMC$). To znamená, že je daný statek vyráběn díky soukromým mezním nákladům jeho výrobce, současně však jeho výroba snižuje náklady jiným subjektům (aniž by za výhodu platily).“ (Jindra, 2002)

Graf 2- Kladná externalita ve výrobě

Zdroj: Vlastní tvorba, 2015

Z grafu č. 2 je očividné, že se výrobce rozhoduje podle mezních soukromých nákladů MC , tudíž vyrábí výstup Q_E , který vzniká jako průsečík těchto soukromých mezních nákladů a soukromého užitku D . Z hlediska společenských mezních nákladů SMC je však optimální vyrábět množství Q_S , které je větší než Q_E . Pokud se podnik rozhoduje dle svých soukromých nákladů, v průsečíku, který udává výstup Q_E , jsou ale jeho mezní náklady větší než ty společenské. Výroba takového statku potom snižuje náklady jiným subjektům, aniž by za tuto výhodu zaplatily.

S externalitami kladného charakteru se můžeme setkat především ve veřejném sektoru, kde se i tak vyskytují v menším měřítku než externality charakteru záporného.

1.2 Veřejné statky

Pojem „*veřejný statek*“ je zformulován mnoha definicemi. V základu se však všechny opírají o jednu z prvních zmínek o veřejném statku a to od známého profesora ekonomie P. Samuelsona, který svou první definici uvedl v knize *The Review of Economics and Statistics*.

Definice v překladu zní:

„Veřejné statky jsou statky, jejichž přínos je nedělitelně rozptýlen po celé společnosti bez ohledu na to, zda jednotlivci chtějí tento veřejný statek koupit“ (Samuelson, 108, 1991)

Občanský zákoník definuje statek dle § 490 zákona č. 89/2012 Sb. občanského zákona takto:

„Věc určená k obecnému užívání je veřejný statek.“

Veřejné statky jsou takové komodity (statky, služby), které může kdokoliv používat, a zároveň nikdo nesmí být vyloučen ze spotřeby. Za dva prioritní znaky se uvádí „nerivalita“ a „nevylučitelnost“, tedy nulové náklady na rozšíření komodity na jednoho dalšího spotřebitele v případě nerivality a nemožnost vyloučení z používání statku v případě nevylučitelnosti. (Samuelson, 2007)

1.2.1 Klasifikace veřejného statku

1.2.1.1 Musgraveových klasifikace v porovnání Mikesellovo klasifikací

Tab. 2 – Musgraveových klasifikace

	Vyloučení	
Rivalita	<i>Proveditelné</i>	<i>Neproveditelné</i>
<i>Rivalitní</i>	čisté soukromé statky	hraniční statky
<i>Nerivalitní</i>	hraniční statky	čisté veřejné statky

Zdroj: Vlastní tvorba dle Musgraveových klasifikace statků (Tetřevová, 2008), 2015

Tab. 3 – Mikesella klasifikace

	Vyloučení	
Dělitelnost	<i>Možná</i>	<i>Nemožná</i>
<i>Alternativní užití</i>	soukromé statky	společné zdroje
<i>Společné užití</i>	statky s poplatkem	veřejné statky

Zdroj: Vlastní tvorba dle klasifikace statků podle Mikesella (Tetřevová, 2008), 2015

Na pohled podobné klasifikace statků jsou poněkud odlišné v pojetí oblasti „nerivality“. Zatímco Musgraveových klasifikace dělí „nerivalitu“ dle charakteristik spotřeby a zároveň přesně určuje pouze *čisté soukromé statky* a *čisté veřejné statky*, protože hraniční statky nelze jednoznačně zařadit do jednotlivých skupin. Mikesella klasifikace řadí „nerivalitu“ dle dělitelnosti a to ohledně alternativního užití a společného užití. Statky s poplatkem jsou v této klasifikaci označovány jako druh smíšených statků, kde je nutné znát limit kapacit, jako např. hromadná doprava. Soukromé statky jsou chápány stejně jako u Musgraveových pouze jako čisté soukromé statky.

1.2.1.2 Samuelsonova klasifikace a klasifikace Jacksona

Třídění statků dle profesora Samuelsona se shoduje ve většině bodů s klasifikací Musgraveových a klasifikací Mikesella. Ze zadaných kritérií lze vyvodit 3 skupiny statků. První dvě skupiny jsou charakteristické buď úplnou dělitelností či nedělitelností, rivalitou nebo nerivalitou spotřebitelů a nakonec vyloučitelností nebo nevyloučitelností ze spotřeby. Jsou to skupiny *čisté soukromé statky* (soukromé potřeby) a *čisté veřejné statky* (kolektivní potřeby). Poslední skupinu nelze jasně přiřadit, protože nevyhovuje alespoň jedné podmínce ze zadaných kritérií, jedná se o *ekonomické statky nesplňující veškerá kritéria*, viz tabulka č. 3.

Tab. 4 – Samuelsonova klasifikace

<i>Kritéria členění</i>		
<ul style="list-style-type: none">• úplná dělitelnost• rivalita spotřebitelů• vyloučitelnost ze spotřeby		<ul style="list-style-type: none">• úplná nedělitelnost• nerivalita spotřebitelů• nevyloučitelnost ze spotřeby
<i>čisté soukromé statky</i>	<i>ekonomické statky nesplňující veškerá kritéria</i>	<i>čisté veřejné statky</i>

Zdroj: Vlastní tvorba dle Samuelsonovy klasifikace ekonomických statků (Tetřevová, 2008), 2015

Jacksonovo pojetí statků je nejvíce rozsáhlé, ačkoli se opírá o základní kritéria předchozího třídění jako je rivalita a vyloučitelnost, rozepisuje skupiny do čtyř konkrétních skupin. Přestože v tabulce uvádí dvě skupiny se shodným názvem *Smíšené statky*, jedná se o dvě odlišné skupiny, které sice nelze jasně nazvat, ale lze stručně a jednoduše popsat obsah statků, které se v dané skupině nacházejí. Pro lepší představitelnost uvedeme příklad bazénu, nevyloučitelným, ale rivalitním smíšeným statkem je veřejný plavecký bazén. Veřejný bazén je zdarma a nelze omezit vstup. Naproti u vyloučitelného, ale nerivalitního smíšeného statku se jedná o soukromý plavecký bazén. Soukromý bazén je placený a lze omezit vstup (např. zvýšením vstupného). Některé z popisů jsou shodné u obou skupin, ale stále je třeba mít na mysli, že pozice skupiny v tabulce je dána hlavními podmínkami vyloučitelnosti a rivalitou, viz tabulka č. 4.

Tab. 5 - Jacksonova klasifikace

	<i>Vyloučitelné</i>	<i>Nevyloučitelné</i>
<i>Rivalitní</i>	<p><i>Čisté soukromé statky</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • náklady na vyloučení jsou nízké • produkovány soukromými firmami • distribuované prostřednictvím trhů • financované z výnosů prodeje 	<p><i>Směšené statky</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • statky, jejichž prospěch je kolektivně spotřebován, ale které podléhají přetížení nebo vytlačování • produkovány soukromými firmami nebo přímo veřejným sektorem • distribuované prostřednictvím trhů nebo přímo prostřednictvím veřejného rozpočtu • financované z výnosů prodeje
<i>Nerivalitní</i>	<p><i>Směšené statky</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • soukromé statky s externalitami • produkovány soukromými firmami • distribuované prostřednictvím trhů se subwencemi nebo korigujícími daněmi • financované z výnosů prodeje 	<p><i>Čisté veřejné statky</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • náklady na vyloučení jsou vysoké • produkovány přímo vládou nebo soukromými firmami na zakázku státu • distribuované prostřednictvím veřejného rozpočtu • financované z výnosů povinných daní

Zdroj: Klasifikace statků podle P. M. Jacksona (Jackson, 2003), 2015

1.3 Tržní selhání

Veřejný sektor existuje ve smíšených ekonomikách, kde spolu vedle sebe fungují privátní a veřejný sektor. Tam kde potřeby jedinců nejsou uspokojovány, operuje stát. Základní příčina existence veřejného sektoru se pojí s pojmem tržní selhání, který znamená důvod pro vládní zásahy. Bez vládních zásahů by nebylo možné zabezpečit efektivní fungování trhu, v podmínkách nedokonalé konkurence by nebyly vhodně alokovány zdroje a při určování zaměstnanosti a cen by nebyl brán ohled na sociální hodnoty (Meričková, 2014, s. 23). Stát zasahuje do tržní ekonomiky pomocí svých funkcí, tedy alokační, redistribuční, stabilizační, legislativní a regulační. Tyto funkce vychází z mikroekonomických, makroekonomických a mimoekonomických příčin selhání trhu.

1.3.1 Mikroekonomické příčiny tržního selhávání

Do této kategorie se řadí příčiny, které vznikly kvůli neefektivnosti v oblasti alokace vzácných zdrojů. V důsledku pak nejsou produkovány výstupy v požadovaném objemu či kvalitě. Výroba statků se pak nachází nad úrovní minimálních průměrných nákladů.

Mezi nejčastěji uváděné důsledky se řadí:

- **nedokonalá konkurence** – existují překážky volného vstupu a výstupu firem v odvětví,
- **veřejné statky** – problém nerivality spotřeby a nevylučitelnosti ze spotřeby,
- **externality** – pozitivní a negativní dopady spotřeby či výroby na třetí subjekty,
- **nedostatek informací** – žádný z tržních subjektů nemá dokonalé informace o dění na trhu,
- **nekomplexní trhy** – tržní mechanismus nedokáže zajistit existenci všech dílčích trhů (Meričková, 2014).

1.3.2 Makroekonomické příčiny tržního selhávání

Za hlavní příčiny se především považuje:

- nedostatečné využívání zdrojů, zejména lidského kapitálu,
- potřeba zajistit stabilitu makroekonomických agregátů (Tetřevová, 2008).

1.3.3 Mimoekonomické příčiny tržního selhávání

V literatuře lze najít, že veřejný sektor existuje také díky potřebám:

- zachovat institucionální hodnoty,
- respektovat lidskou důstojnost,
- zajistit trvale udržitelný styl života,
- omezit rozdíly mezi subjekty,
- zvyšovat kvalitu lidského potenciálu: potenciál zdraví, poznatkový, dovednostní, hodnotově orientační, integrační, regulační, tvůrčí (Strečková, 1998).

2 Coaseho teorém a Pigouův přístup

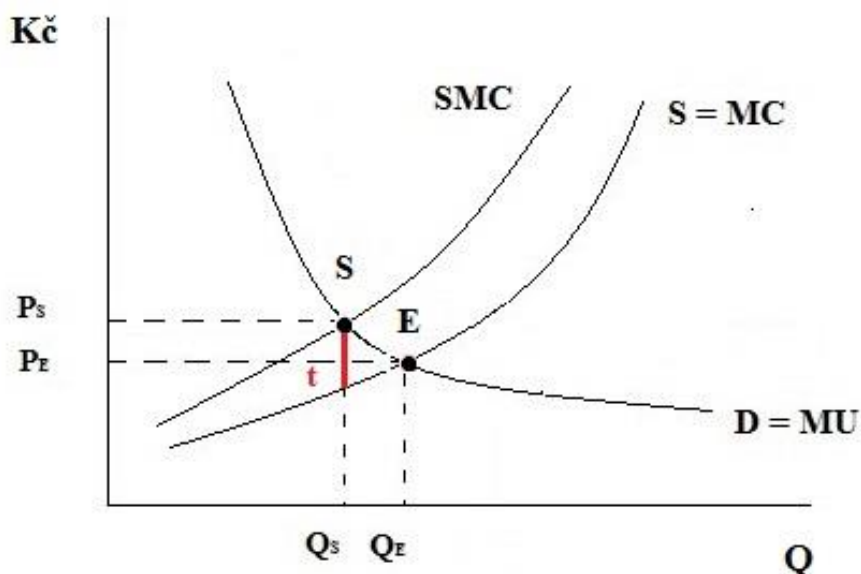
2.1 Pigouův přístup

Arthur Cecil Pigou (1877 – 1959) byl anglický ekonom, jehož hlavním přínosem byla *teorie blahobytu*, o které se zmínil ve své knize „*Ekonomie blahobytu*“. Jeho přínos tví zejména v odlišení pojmů jako *soukromé* a *společenské náklady*, resp. *užitek*.

Negativní externalita

V knize autora Holmana (1999) je uveden tento ilustrativní příklad: „*Lokomotiva projíždí zemědělskou oblastí. Jiskry z elektrického vedení a škodlivé výpary způsobují farmářům škody. Vlastníkem nákladů však nejsou železnice, ale jedná se o náklady společenské. V tomto případě dochází k neefektivní alokaci zdrojů a k nad optimálnímu objemu železniční přepravy.*“ (pozn.: zkráceno a upraveno)

Graf 3 - Negativní externalita a A. C. Pigou

Zdroj: Vlastní tvorba (dle Holmana, 1999), 2015

V tomto grafu jsou soukromé mezní náklady zobrazeny křivkou MC , společenské mezní náklady křivkou SMC , a soukromý užitek křivkou MU . Jelikož je nabídka železniční přepravy dána soukromými mezními náklady, rovnováha na trhu železniční přepravy nastává v bodě E . Tomuto optimu odpovídá rovnovážná cena P_E a rovnovážné množství Q_E . Z pohledu společenského blahobytu je optimální bod S , který vznikl jako průsečík poptávky se společenskými mezními náklady. Návrhem řešení dle autora je potom **daň t** , kterou by stát uvalil na každou jednotku železniční přepravy. Touto daní by se docílilo efektu, kdy by se soukromé a společenské mezní náklady rovnaly.

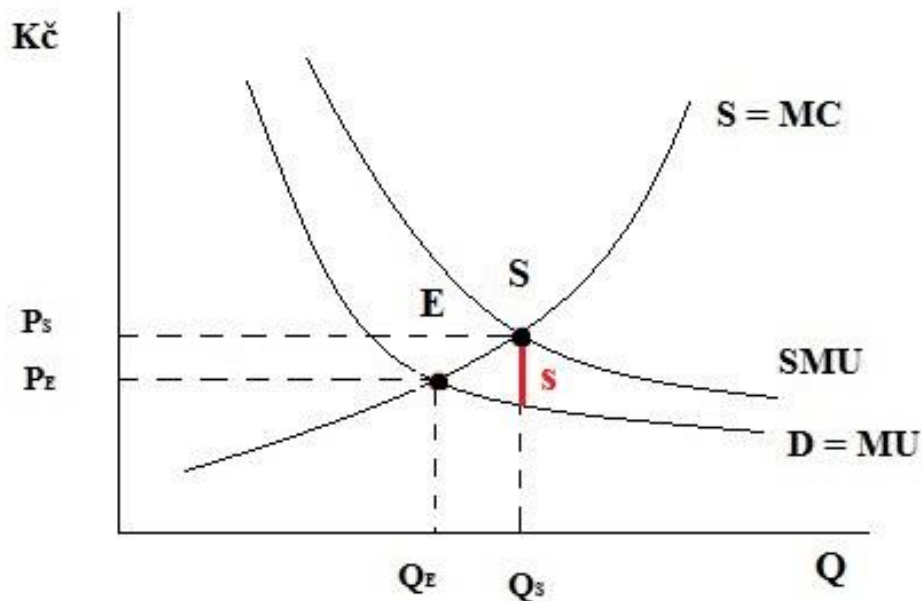
Autoři Jackson a Brown (2003) také uvádí, že daňové platby znamenají pro jednotlivce újmu. Tato újma se následně definuje jak náklady obětované příležitosti ušlé spotřeby soukromého statku.

Pozitivní externality

Pro vysvětlení je použit opět příklad z knihy Dějiny ekonomického myšlení autora Holmana (1999, s. 231):

„Majitel vlastní les, který mu produkuje nejen dřevo, ale také čistí podzemní vodu. Tuto podzemní vodu nevyužívá ale jen majitel, ale i obyvatelé okolních vesnic. Ostatní však za čistší vodu majiteli lesa nic nezaplatili. Společenský užitek lesa je větší než soukromý užitek majitele lesa. Je vyšší o tu část užitku, která náleží majitelům studní.“ (Poznámka: upraveno a zkráceno.)

Graf 4 - Pozitivní externalita a A. C. Pigou

Zdroj: Vlastní tvorba (dle Holmana, 1999, s. 232), 2015

V tomto grafu se navíc objevuje křivka společenského mezního užitku *SMU*. Tržní poptávka je však dána soukromým mezním užitekem, tržní rovnováha tedy vzniká v bodě *E*, charakterizovaným optimální cenou P_E a množstvím Q_E . Kdyby stát tedy majiteli **dotaci** o velikosti s , bylo by dosažené efektivity.

Obě tyto intervence znamenaly zejména kritiku efektivity neviditelné ruky trhu. Avšak i tato analýza byla v pozdější době kritizována mnoha ekonomy, kteří upozorňovali zejména na vznikající dodatečné náklady, které by doprovázely zavádění daní a dotací v praxi. Dalším nedostatkem autorovy analýzy externalit byla neschopnost státu udělovat daně, resp. dotace, jednotlivě.

2.2 Coaseho teorém

Pojem Coaseho teorém je odvozen od autora, vysokoškolského profesora ekonomie *Ronalda Harryho Coaseho* (1910-2013), který získal Nobelovu cenu za ekonomii. Svou první teorii uvedl v článku „The Problem of Social Cost“ v roce 1960.

Transakční náklady

Tento termín nebyl ve výše uvedené knize užít, namísto toho se objevuje termín „*Costs of Market Transactions*“ (1960, s. 18), což by se dalo přeložit jako náklady z tržních transakcí nebo také jako náklady vzniklé transakcemi na trhu. Na principu užívání transakčních nákladů vysvětlil příčinu existence firem, kdy firma vznikne tehdy, pokud jsou administrativní náklady spojené s užíváním zdrojů nižší, než jak by tomu bylo při směně na trhu.

Coaseho teorém

Tento přístup naznačuje, že paretoovsky efektivního výsledku je možné dosáhnout, jsou-li vlastnická práva správně nastavena a chráněna. Musí být však splněn důležitý předpoklad a to nutnost nulových transakčních nákladů. Svou tezi o *soukromých právech* autor vysvětlil také na příkladu železnice a obilného pole.

Pokud by bylo *právo na straně vlastníků pole*, mohli by farmáři soudní cestou donutit železniční společnost, aby ukončila provoz lokomotiv v obilné oblasti. V případě, že by společnost měla možnost s farmáři jednat, mohla by jim nabídnout odškodné až do výše ztráty, která by vznikla skončením provozu. Pokud by nabídnutá částka kompenzovala ztráty na úrodě, mohly by lokomotivy nadále projíždět oblastí. V opačném případě by železniční společnost musela provoz v obilné oblasti ukončit.

Pokud by *právo náleželo vlastníkům* železniční společnosti, farmáři by se s nimi pokusili vyjednávat. Tentokrát by to byli farmáři, kteří by byli donuceni nabídnout železnicím odškodné až ve výši ztráty na úrodě. Pokud by částka majitelé železnic uspokojila, uzavřela provoz. Za předpokladu neuspokojení vlastníků železnic by lokomotivy dále projížděly regionem a způsobovaly požáry.

Z výše uvedených rozdělení práv plyne, že **k dosažení společenského optima dojde vždy**, nehledě na to, zdali je právo na straně poškozených nebo poškozujících. Vlastnická práva ovlivní pouze rozdělení bohatství, společenské řešení však nikoliv.

3 Vznik školství jako kladné externality

Lidé se vzdělávají celý život po tisíciletí. V případě školství se nejedná o čistý veřejný statek neboť *vyloučit ze spotřeby* je možné a dokonce v některých případech není jiné možnosti, než žáka (resp. studenta) nepřijmout z důvodu omezení kapacit či nesplnění podmínek. Lze vykonávat školství pouze na tržním principu, ale v ČR tomu tak stále není ze zvyklosti, tradic, postojů a hodnot. (Rektořík a kolektiv, 2002) Přestože pan Rektořík hovoří o možnosti vyloučitelnosti, je důležité mít na paměti, že se to netýká základního vzdělávání. Stát ukládá povinnost každému dítěti poskytnout základní vzdělání, není tedy možné vyloučit ho ze spotřeby. O vyloučení ze spotřeby lze hovořit pouze v případech středních a vysokých škol.

Je tedy na místě si položit otázky: Jaký je smysl školství a tedy vzdělávání pro lidi, pro stát? Proč za základní, středoškolské a vysokoškolské studium nemusí studenti (resp. rodiče) platit? Proč stát požaduje vzdělané obyvatelstvo?

Autorka považuje téma školství za velmi diskutabilní, proto bude možné, že na všechny otázky nebude zodpovězeno úplně či zcela objektivně.

Na otázku proč stát požaduje vzdělané obyvatelstvo je poměrně jednoduchá odpověď. Zvyšují se tím hodnoty státu, ať už se jedná o jakékoliv odvětví. Vzdělanost obyvatelstva pro ekonomiku státu je zásadní.

Proč se za vzdělání na státních školách nemusí v České republice platit? Co se týče základního vzdělávání, není vůbec důvod přemýšlet proč, dokonce ani žádný z autorů zabývajících se školstvím nediskutují o zpoplatnění základního vzdělávání. V případě středoškolského a vysokoškolského studia už nejsou autoři tak jednoznačně sjednoceni. Středoškolské vzdělání tedy mít maturitní zkoušku je v dnešní době v ČR svým způsobem nastavený standard pro hodnocení vzdělanosti. Kdo nemá maturitní zkoušku, je považován za nevzdělance a těžko shání práci. Ze subjektivního pohledu autorky maturitní zkouška neznamena inteligenci ani schopnost či ochotu pracovat. Je tedy na místě, aby se vrátila hodnota maturitní zkoušky ve společnosti tím, že se za ní bude platit? Odpověď na tuto otázku tvůrkyně považuje za diskutabilní.

S otázkou zdali platit za studium na vysoké škole se prou nejen politické strany a ekonomové zabývající se vzdělání, ale také učitelé na akademické půdě či běžní lidé. Autorka se domnívá, že za studium by se platit mělo. Vysokoškolské vzdělání se pomalu blíží standartu vzdělanosti v ČR, tedy to co zastává v nynější době maturita a v dřívější době výuční list. Což podle autorky není dobře. Tím, že získá skoro každý vysokoškolský titul, neznamená, že úroveň vzdělanosti se zvyšuje, ale že je dostupný pro každého.

Proč stát nařizuje obcím (resp. krajům), aby zabezpečil dětem přístup k povinnému vzdělání? Je důležité, aby každý do 15 let uměl číst, psát, počítat. Pro ty, kteří chtějí, je to základem pro celoživotní vzdělávání.

Nyní je v ČR vzdělávání (základní, středoškolské, vysokoškolské) bezplatné, pro každého, kdo má o studium zájem. Kromě povinné školní docházky se může člověk svobodně rozhodnout, zdali bude pokračovat ve studiu či nikoli. V případě nadstandartní péče o studenty a individuálního vzdělávání existují i soukromé školy, které jsou placené. V České republice se můžeme setkat s každým typem soukromých škol, tedy od mateřských až po vysoké školy.

Následující kapitoly se budou věnovat pouze povinné školní docházce, protože základní školy jsou nejpočetnějšími školami v ČR.

3.1 Cíle a pojetí základních škol

Základní vzdělávání navazuje na předškolní vzdělávání a na výchovu v rodině. Jedná se o jediné stadium v procesu vzdělávání, které musí každý občan povinně absolvovat. Skládá se ze dvou na sebe navazujících stupňů: 1. a 2. stupně.

Na **1. stupni** je kladen důraz zejména na pravidelnost a režim, také na rozvíjení tvůrčích schopností žáků, dostatečnou motivaci pro další učení a na získání aktivního přístupu při řešení problémů.

Na **2. stupni** se pedagogové snaží o předávání znalostí, vědomostí, dovedností a návyků, které napomáhají k zodpovědnému rozhodování a k osvojení morálního chování. Jsou použity metody a postupy, které dokážou propojit školu s mimoškolním životem.

Na obou stupních je nutné, aby bylo vytvořené pozitivní a tvůrčí prostředí, kde dochází k rozvíjení nadání a schopností jednotlivých žáků tak, aby nikdo nebyl znevýhodněn. K tomu se vytvářejí i odpovídající podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Základní vzdělávání má žákům pomoci rozvíjet schopnosti, dovednosti a nadání (souhrnně: kompetence), a dát všeobecný základ klíčový pro další vzdělávání a profesní život. Mezi základní cíle základních škol by mělo patřit:

- „umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení,
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů,
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci,
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých,
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti,
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě,
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný,
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi,
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci“ (Jeřábek a spol., 2013, s. 8 – 9).

3.2 Základní školy ČR.

Pro začátek je potřeba uvést jak vůbec dochází ke vzniku základních škol, kdo je jejich zřizovatelem, a jaké má stát práva při jejich fungování. Stát zřizuje školy přímo jen zřídka, neboť tím pověřuje územní samosprávné celky (kraje, obce).

Školský zákon takové pověření definuje takto: Část 17, § 178

„Obec je povinna zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky dětí s místem trvalého pobytu na jejím území a dětí umístěných na jejím území ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy, které se v souladu se zvláštním právním předpisem nevzdělávají ve školách zřízených při těchto školských zařízeních. „(zákon § 178 Obec, 2015)

Existují i výjimky, kdy stát figuruje přímo jako zřizovatel pomocí ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Aby mohla jedna základní škola vzniknout, je potřeba rozhodnout, zdali má smysl školu vůbec postavit či zařídit dopravu dětem do jiné okresní ZŠ. V tomto případě je tedy nezbytné představit základní školy, co se týče vzniku, pravomocí a financování, aby byly lépe pochopitelné návrhy pro jejich podporu.

Pro přehled je zde uvedená tabulka základních škol v ČR za roky 2009-2014:

Tab. 6 - Přehled Základních škol, učitelů a žáků ČR

Základní školy	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Počet ZŠ	4 123	4 111	4 095	4 095
Počet učitelů (přepočteny na plně zaměstnané)	58 023	57 814	58 668	58 269
Počet žáků	789 486	794 642	807 950	827 654

Zdroj: Vlastní tvorba dle statistik MŠMT 2010-2014, 2015

Přestože během posledních 4 let počet žáků vzrostl o zhruba 5 %, počet škol zaznamenal cca 0,5% pokles. Ačkoliv v průměru vychází na jednoho učitele 13 žáků a zákon určuje maximální počet žáků na jednoho učitele 28 dětí, případy, kdy má kantor na starost pouze 13 žáků, je jen výjimečné. V tomto případě může být průměr velmi zavádějící s ohledem na přepočtený stav učitelů na plně zaměstnané. Zajímavostí je, že z celkového počtu učitelů ZŠ se věnuje učení přes 80 % žen, třebaže se každým rokem počet mužských učitelů zvyšuje, i tak jsou stále v menšině.

3.3 Vznik základních škol

„Školská právnická osoba je právnickou osobou zřízenou podle tohoto zákona, jejíž hlavní činností je poskytování vzdělávání podle vzdělávacích programů uvedených v § 3 a školských služeb podle tohoto zákona.“ (zákon § 124 Školský zákon)

Samotný vznik se uskutečňuje zápisem do rejstříku školských právnických osob. Spolu se vznikem se provádí zápis školy a jejího zařízení do *rejstříku škol a jejich zařízení*.

Zřizovatel

„Zřizovatelem školské právnické osoby (příspěvkové organizace) může být ministerstvo, kraj, obec nebo svazek obcí.“ (zákon § 124 Školský zákon)

Česká republika umožňuje založení základní školy i církví, ministerstvu a soukromým osobám. Soukromých osob a církví jsou v celkovém počtu zřízení škol v zanedbatelné účasti (zdroj MŠMT), a proto budou popsány pouze obce a kraje jako zřizovatelé

V případě, že se jedná o jednoho zřizovatele, sepisuje se „zřizovací listina“, v případě dvou a více zřizovatelů jedná se o „zřizovatelskou smlouvu.“ Základní školy mohou vzniknout buď jako „školské právnické osoby“ nebo „příspěvkové organizace“.

Správa školy

Pravomoci se dělí podle toho, kdo je zřizovatelem, jaký má podíl na založení a jedná-li se o příspěvkovou organizaci nebo o školskou právnickou osobu. Pravomoci samosprávného celku školskou právnickou osobu zákon vymezuje takto:

„Zřizovatel školské právnické osoby vydává a rozhoduje o změnách zřizovací listiny (zřizovatelské smlouvy), rozhoduje o sloučení, splynutí, rozdělení a zrušení, jmenuje a odvolává ředitele školské právnické osoby a stanoví jeho plat, popřípadě mzdu, schvaluje rozpočet, zlepšený výsledek hospodaření, vytvoření dalších peněžních fondů a způsob hospodaření s nimi.“ (zákon § 129 Školský zákon)

Pro přehlednost jsou v následující tabulce uvedeny hlavní rozdíly správy mezi školské právnícké osoby a příspěvkové organizace.

Tab. 7 - Rozdíly mezi školskou právníckou osobou a příspěvkovou organizací

Typ školy	Školská právnícká osoba	Příspěvková organizace
Zřizovatel	<ul style="list-style-type: none"> kraj, obec, ministerstvo soukromý podnikatel 	<ul style="list-style-type: none"> kraj, obec, ministerstvo
Hlavní činnosti	<ul style="list-style-type: none"> upravuje školský zákon § 124 	<ul style="list-style-type: none"> upravuje školský zákon § 124 stanovuje zřizovatel
Vlastní majetek	<ul style="list-style-type: none"> má 	<ul style="list-style-type: none"> nemá
Školská rada	<ul style="list-style-type: none"> jmenuje a odvolává zřizovatel funkční období člena je 5 let bez finanční odměny (nestanoví-li zřizovací listina jinak) ředitel může být členem 	<ul style="list-style-type: none"> třetinu členů jmenuje zřizovatel, třetinu volí zákonní zástupci a třetinu volí pedagogičtí pracovníci funkční období člena jsou 3 roky finanční odměnu dostanou všichni členové ředitel nemůže být členem
Správa fondů	<ul style="list-style-type: none"> rezervní fond investiční fond <p><i>Zřízené územním samosprávným celkem navíc:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> fond FKSP 	<ul style="list-style-type: none"> upravuje zákon č. 250/2000 Sb. rezervní fond investiční fond fond odměn fond FKSP

*FKSP = fond kulturních a sociálních potřeb

Zdroj: Vlastní tvorba (školský zákon §124), 2015

Financování

Dle školského zákona jsou příjmy školy především ze státního a obecního (krajského) rozpočtu, z hlavní a doplňkové činnosti, od zřizovatele, z dotací EU, z darů a dědictví. Pokud se tyto příjmy nespotřebují do jednoho kalendářního roku, převádí se do rezervního fondu. Kapitola 333 MŠMT státního rozpočtu se zabývá financováním školství. Stejně tak jako všechny výdaje státního rozpočtu i školství je financování programově, každý rok se pohybuje okolo 4 % z podílu HDP. Následující tabulka ukazuje přehled financování za poslední 4 roky. První řádek ukazuje dotace pro všechny typy regionálních škol (státní, soukromé, mateřské, církevní). Ve druhém řádku jsou vypsány částky, které náleží pouze státním základním školám. Jak je vidět, ZŠ pobírají okolo 47-48 % z celkových dotací. Viz. tab. č. 7.

Tab. 8 - Přehled rozpočtu RgŠ a ZŠ

Rozpočet	2012 [mil. Kč]	2013 [mil. Kč]	2014 [mil. Kč]	2015 [mil. Kč]
Regionální školství celkem	85 416	85 141	86 567	89 787
Základní školy	40 688	40 839	42 180	43 426

Zdroj: Vlastní tvorba (Kapitola 333 MŠMT 2012-2015), 2015

Dle Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy je rozpočet pro rok 2016 již schválen. Bude navýšen cca o 4,5 miliardy Kč oproti roku 2015, z toho bude zhruba polovina (2,4 mld.) na zvýšení platů Základních škol všech typů. Na fond rozvoje kapacit MŠ a ZŠ bude okolo 200mil. Kč.

Stát je schopen podporovat vzdělání nejen dotacemi, ale i různými programy, kterým pomáhá při vzdělávání nejen žákům/studentům ale i vyučujícím. Programy jsou vyhlašovány na stránkách MŠMT, kde se může přihlásit každá škola, která splňuje podmínky. Nejedná se jen o programy ohledně vzdělávání, ale třeba také i rozvoje, bezpečnosti, vybavenosti a kvality školských budov a prostor. Letos například probíhá dotační program týkající se počítačových učeben a celkového upgradů IT ve školách, které se přihlásily.

Ačkoliv může vláda přispívat přímo přes dotační programy, může také podporovat přes rozmanitá školská sdružení a fondy, které pomocí dotací od státu nabízejí zaměřené školení, výlety, výukové programy a metodiky výuky dalším školám.

Při podrobnějším zkoumání stránek MŠMT, sekce DOTACE A GRANTY bylo zjištěné, že se stát za poslední rok zaměřuje především na vzdělávání cizinců, azylantů a dětí žijících v ČR, kteří neumějí česky. Programy jsou určeny z velké části pro učitele, kteří se s cizojazyčnými dětmi setkávají.

3.4 Možnosti podpory státu

Každý subjekt regionálního školství územních samosprávních celků může využívat **rozvojových a dotačních programů a operačního programu.**

3.4.1 Rozvojové programy skupiny pro vzdělávání a dotační programy

Rozvojové programy jsou zaměřeny na cílenou podporu jednotlivých specifických oblastí, které slouží k rozvoji vzdělávání (jedná se např. o podporu technického vzdělávání, financování asistentů pedagoga, podporu přístupu ke vzdělávání u dětí, žáků a studentů se zdravotním či sociálním znevýhodněním). Prostřednictvím rozvojových programů jsou dále řešeny takové ekonomické aspekty vzdělávání a školských služeb, které nelze aplikovat na úrovni národních normativů.

Pro rok 2016 je na rozvojové programy z rozpočtu regionálního školství celkem vyčleněno 2.897 mil. Kč.¹ Na rok 2016 jsou připravovány například tyto programy:

- *Zajištění bezplatné přípravy k začlenění do základního vzdělávání dětí osob se státní příslušností jiného členského státu Evropské unie,*
- *Speciální učební texty a materiály pro žáky se zrakovým, sluchovým, mentálním postižením a specifickými poruchami učení,*
- *Podpora polytechnické výchovy v mateřských a základních školách,*
- *Podpora implementace etické výchovy do vzdělávání v základních školách a v nižších ročnících víceletých gymnázií, atd.*

¹ ROZVOJOVÉ PROGRAMY. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. 2014 [cit. 2015-08-07]. Dostupné z <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/rozvojove-programy-skupiny-pro-vzdelavani>

3.4.2 Operační program²

V České republice je možnost žádat o příspěvky od Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (dále jen OP VVV). Program vznikl na základě:

- evropských strategických dokumentů: *Strategie Evropa 2020, Závěry Rady o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020), Specifická doporučení EK pro ČR, Nařízení EP a R č. 1303/2013 (obecné nařízení), Nařízení EP a R č. 1304/2013 (ESF), Nařízení EP a R č. 1301/2013 (ERDF)*;
- národních strategických dokumentů: *Dohoda o partnerství pro programové období 2014-2020, Národní program reform, Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti, Národní politika VaVaI, Strategie regionálního rozvoje, Strategie rozvoje vzdělávací politiky ČR do 2020, Strategie inteligentní specializace (S3)*.

Cíle programu

Nadřazeným cílem OP VVV je změna ČR je transformace současné ekonomiky ČR na ekonomiku znalostní. Tohoto cíle se dosáhne synergií všech dílčích cílů s pomocí dotací a investic do lidských zdrojů. Co se týče vzdělávání, tematickým cílem je zlepšení kvality vzdělávání pro každého žáka/studenta, což znamená aktivně bojovat proti jakémukoli typu diskriminace.

Prioritní osy programu

Operační program se skládá ze 4 prioritních os, které určují směřování a předem definují cílové skupiny programu. Jednotlivé skupiny mají definovanou vlastní strukturu, cíle, oprávněné žadatele a cílové skupiny. Jedná se o tyto osy:

1. **PO1** – Posilování kapacit pro kvalitní výzkum,
2. **PO2** – Rozvoj VŠ a lidských zdrojů pro výzkum a vývoj,
3. **PO3** – Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání,
4. **PO4** – Technická pomoc.

² BAŤKOVÁ, Jitka. Strukturální fondy: Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání 2014 – 2020 *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2015 [cit. 2015-08-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/op-vvv>

PO1 – Posilování kapacit pro kvalitní výzkum

Cílem snažení v projektech je zejména zkvalitnění a zlepšení úrovně výzkumu v mezinárodním měřítku, podpořit spolupráci mezi projektovými týmy ve výzkumu a zdokonalení podmínek infrastruktury pro budoucí výzkumné pracovníky.

Struktura je rozdělena do dvou částí, SC1 a SC1, které usilují o posílení excelence ve výzkumu, kvalitu, internacionalizaci, mezioborovost a koncentrace.

Mezi cílové skupiny osy patří pracovníci výzkumu, pracovníci VŠ, studenti VŠ, pracovníci médií, zaměstnanci veřejné správy v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, atd.

PO2 – Rozvoj VŠ a lidských zdrojů pro výzkum a vývoj

Do 2. části programu spadají tyto obecné cíle intervencí: zkvalitnění a otevřenost vzdělávání na vysokých školách společně se zkvalitněním strategického řízení vysokých škol, rozvoj lidských zdrojů pro výzkum a vývoj, včetně podpory výuky spojené s výzkumem, zkvalitnění infrastrukturních podmínek pro zkvalitnění a otevřenost vzdělávání na vysokých školách.

Dílní strategie s vlastními cíli vypadá takto:

- SC1 IP1 – zvýšení kvality vzdělávání na vysokých školách a jeho relevance pro potřeby trhu práce a společnosti (ESF),
- SC2 IP1 – zvýšení účasti studentů se specifickými potřebami a ze socio-ekonomicky znevýhodněných skupin na vysokoškolském vzdělávání, snížení studijní neúspěšnosti (ESF),
- SC3 IP1 – zatraktivnit celoživotní vzdělávání na vysokých školách a zvýšit účast, zejména v rámci dospělé populace (ESF),
- SC4 IP1 – nastavení a rozvoj systému hodnocení a zabezpečení kvality a strategického řízení vysokých škol (ESF),
- SC5 IP1 – zlepšit podmínky pro výuku spojenou s výzkumem a pro rozvoj lidských zdrojů v oblasti výzkumu a vývoje (ESF),
- SC1 IP2 – zkvalitnění vzdělávací infrastruktury na vysokých školách za účelem zlepšení kvality vzdělávání, zvýšení jeho relevance pro společnost, zlepšení přístupu znevýhodněných skupin a zvýšení otevřenosti vysokých škol (ERDF).

Projekty z této osy jsou určeny pro studenty VŠ, účastníky celoživotního vzdělávání, pracovníci veřejné správy v oblasti strategického řízení vysokého školství, pracovníci zabývající se výzkumem v soukromém sektoru, pracovníci center neformálního vzdělávání zaměřených na popularizaci vědy.

PO3 – Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání

Tato prioritní osa pro účely této práce stěžejní, jelikož se zabývá alokací zdrojů mimo jiné i do základních škol. Mezi hlavní úmysly této osy, která se soustředí pro vybranou sekci základních škol, patří vytváření rovných podmínek pro všechny žáky tak, aby každý jedinec mohl během svého života zlepšovat a rozvíjet své kompetence. Mezi tyto kompetence patří například komunikace v českém a cizím jazyce, matematická gramotnost, znalost práce s komunikačními a informačními technologiemi, schopnost učit se, sociální a občanské schopnosti, smysl pro iniciativu a podnikavost, kulturní povědomí a vyjádření.

Vnitřní struktura osy se skládá z této struktury:

- SC1 IP1 – Vzdělávání k sociální integraci dětí a žáků,
- SC1 IP2 – Zvýšení kvality předškolního vzdělávání včetně usnadnění přechodu dětí na ZŠ,
- SC2 IP2 – Zlepšení kvality vzdělávání a výsledků v klíčových kompetencích,
- SC3 IP2 – Rozvoj strategického řízení a hodnocení kvality ve vzdělávání,
- SC4 IP2 – Zkvalitnění přípravy budoucích a začínajících pedagogických pracovníků,
- SC5 IP2 – Zvyšování kvality vzdělávání a odborné přípravy včetně posílení jejich relevance pro trh práce.

Tab. 9 - Prioritní osa 3

Identifikace výzvy		Název výzvy	Prioritní osa / priority Unie	Investiční priority / prioritní oblast / specifický cíl (ENRF)	Specifický cíl	Druh výzvy	Číselná alokace	Z toho příspěvek Unie	Z toho národní spolufinancování	Model hodnocení	plánované datum vyhlášení Aviza o parametrech výzvy (taz)	Plánované datum vyhlášení výzvy	Plánované datum zahájení příjmu žádostí o podporu	Plánované datum ukončení příjmu žádostí o podporu	Začlenění výzvy
Místní akční plány rozvoje vzdělávání	Tabulková vzdělávání														
PO3	PO3														
TC 10 IP 1	TC9 IP 3														
SC3	SC 1														
P	K														
630 000 000 Kč	700 000 000 Kč														
jednokolová	jednokolová														
září 2015	srpen 2015														
říjen 2015	září 2015														
prosinec 2016	prosinec 2015														

Zdroj: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/op-vvv>, 2015

Potencionálními žadateli o příspěvky na realizaci projektů mohou být například:

- děti a žáci,
- studenti vyšších odborných škol,
- studenti VŠ (budoucí pedagogičtí pracovníci),
- pedagogičtí pracovníci a pracovníci škol a školských zařízení,
- vedoucí pracovníci škol a školských zařízení,
- rodiče dětí a žáků,
- zaměstnanci veřejné správy a zřizovatelů škol působící ve vzdělávací politice,
- pracovníci organizací působících ve vzdělávání a poradenství,
- pracovníci a dobrovolní pracovníci organizací působících v oblasti vzdělávání nebo asistenčních služeb a v oblasti neformálního a zájmového vzdělávání dětí a mládeže,
- akademičtí pracovníci vzdělávající budoucí pedagogické pracovníky.

Kromě toho, jakých programů a projektů se Česká republika zúčastní, je podstatné znát, jaké částky jsou vyhrazeny na jejich realizaci. Tyto informace uvádí tabulka níže:

Tab. 10 - Alokace zdrojů do OP VVV

Prioritní osa	Fond	Spolufinancování		Celkem (EUR)
		85%	15%	
PO1 – Posilování kapacit pro kvalitní výzkum	ERDF*	1 026 741 126	181 189 611	<i>1 207 930 737</i>
PO2 – Rozvoj VŠ a lidských zdrojů pro výzkum a vývoj	ERDF + ESF*	440 031 911 + 332 640 991	77 652 690 + 58 701 350	<i>517 684 601 + 391 342 342</i>
PO3 – Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání	ESF	899 362 679	158 711 061	<i>1 058 093 940</i>
PO4 – Technická pomoc	ERDF	2 811 225 736	496 098 659	<i>3 307 324 395</i>

*ERDF = Evropský fond regionálního rozvoje, ESF = Evropský strukturální fond.

Zdroj: Vlastní tvorba (dle Baťková, 2015), 2015

Nastudované odborné materiály, státem vydané zákony a stránky MŠMT daly možnost autorce nahlédnout do financování základních škol státem a zhodnotit tak kvalitu i kvantitu poskytovaných podpor. Vyjmenované možnosti dotací státu jsou jen vrchol ledovce, co stát v rámci programů a grantů pro základní školy nabízí. Není možné v rámci a rozsahu této práce vyjmenovat a popsat každou činnost, kterou stát dotuje. Množství různě zaměřených podpor nedává velké možnosti autorce ke tvorbě vlastního programu, který by pomohl zaplnit slabé místo. V oblasti kvantity finančních prostředků v jednotlivých sekcích podpory je velmi složité spočítat či odvodit, zdali by bylo vhodné pouze přemístit prostředky ze silně dotovaných programů do slaběji dotovaných.

Přestože rok 2015 je rokem podpory IT pro ZŠ, tedy dotace na počítačové učebny i školení o užívání PC, vidí autorka slabé místo ve výuce samotné. V době informačních technologií, kde se zapojuje „online“ každé odvětví, společnost od žáků (resp. studentů) očekává alespoň základní znalosti a dovednosti s počítačem. V úvahu je brána práce s úplným základem kancelářského balíčku Office (Word, Excel), elektronickou poštou (interní, externí), práce s internetem a jiné. U většiny základních škol se stále vyučuje informatika pouze jako volitelný předmět. Je tedy zřejmé, že úroveň vzdělání dětí (z pohledu IT) tím klesá. Dalšími mezerami ve vzdělávání ohledně informatiky autorka shledává ve znalostech vyučujících starší generace, zastaralé počítačové učebny také nejsou ideálním prostředím pro výuku.

Pro představu, bude uveden příklad. Učitelé vyučující informatiku, učí děti na zastaralých verzích office 2003, kdy v roce 2015 už existují balíky office 2013 a chystají se 2016. Změny v těchto verzích, které za 10 let proběhly, učitelé neznají a nejsou tak schopni podat žákům aktualizované informace.

Autorka považuje vyučování 10 let starých informací za velmi zarážející. Nejde o to, že za 10 let přibyly fonty písma, změnily se ikony či se formátování přesunulo na jiné místo. V podstatě jde o možnosti, které obecně zastaralé verze nenabízejí. V oblasti informatiky se jedná o neustále vzdělávání ne každých 10 let, ne každý rok, ale každý měsíc. To autorka pokládá za základ při vyučování informatiky. Tím, že se na ZŠ nevyučuje tento předmět povinně, nenutí to učitele k vyhledávání nejnovější informací, trendů a verzí pro výuku.

4 Základní škola Holýšov

Od roku 1994 škola vystupuje jako právnická osoba a hospodaří jako příspěvková organizace. Zřizovatelem je město Holýšov. Jedná se o devítiletou základní školu, kde průměrný počet žáků se pohybuje okolo 500 žáků a počet dětí se speciální (individuální) výukou bývá okolo 60-70 žáků za posledních 5 let, vyučujících je v průměru okolo 30 pedagogů a dalších 10-15 nepedagogických pracovníků. Nynější ředitelkou je Mgr. Ivana Sedláková.

Mezi partnerské školy, kde probíhají nejen výměnné pobyty, patří základní škola ve Švýcarsku z města Porto a základní škola v Německu z města Kümmersbruck.

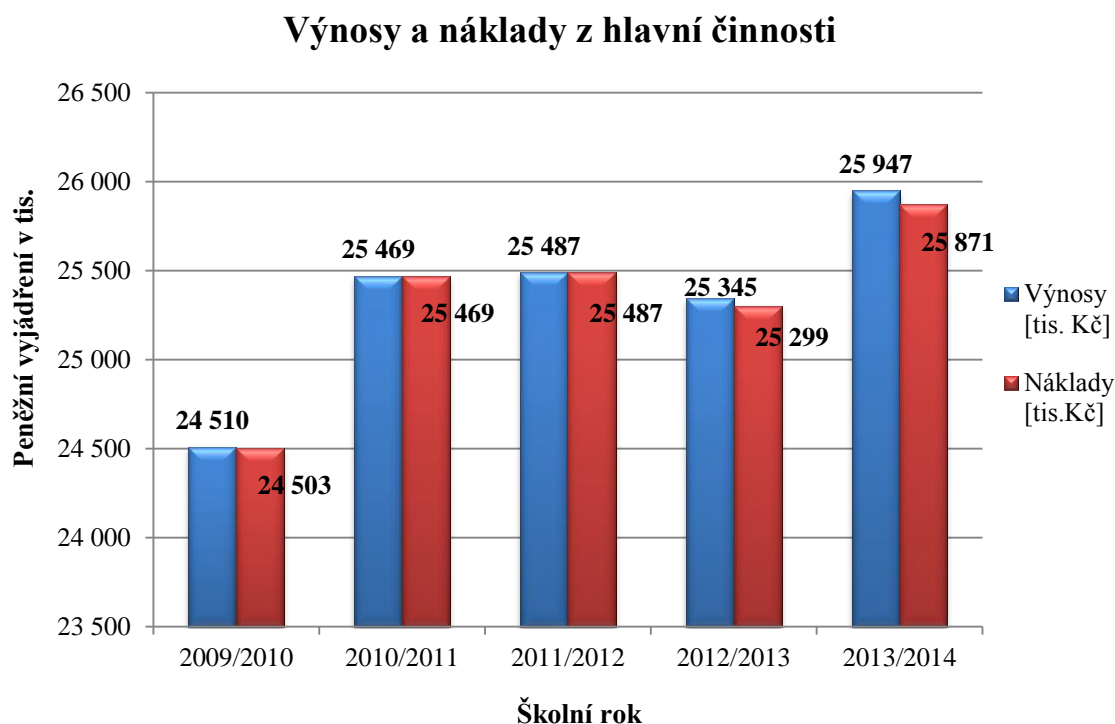
Základní škola se nezapojuje do rozvojových a mezinárodní programů, ale spolupracuje s odborovým svazem ČMOS (Českomoravský odborový svaz) a s občanským sdružením „Klubem rodičů“, spolupráce se váže i se sponzory školy jako jsou například EvoBus Bohemia s.r.o., Hudba Sauna, Mgr. Ing. Jan Lerch, Ercom Holýšov, Logos Holýšov. (web zsholysov, 2015)

4.1 Analýza hospodaření

Pro možné doporučení návrhu na zlepšení je potřeba zjistit, jaké jsou finanční možnosti školy, tedy jejich hospodaření. Zda-li si mohou dovolit zapojit se do nějakého konkrétního aktuálního dotačního programu? Zda-li by škole prospěla účast a jaké by byly výsledky? Zúčastnila se úspěšně škola už nějakého dotačního programu? Byly všechny žádosti vyhověny? Zajímá se škola o trend IT technologie z pohledu vzdělávání nejen kantorů, ale i nynějších žáků? Využívá škola všechny dostupné prostředky pro to, aby získala finance pro svou školu?

Na následujícím grafu lze vidět porovnání nákladů a výnosu za posledních 5 let z hlavní činnosti.

Graf 5 – Výnosy a náklady z hlavní činnosti

Zdroj: Vlastní tvorba z Výročních zpráv ZŠ Holýšov 2009-2014, 2015

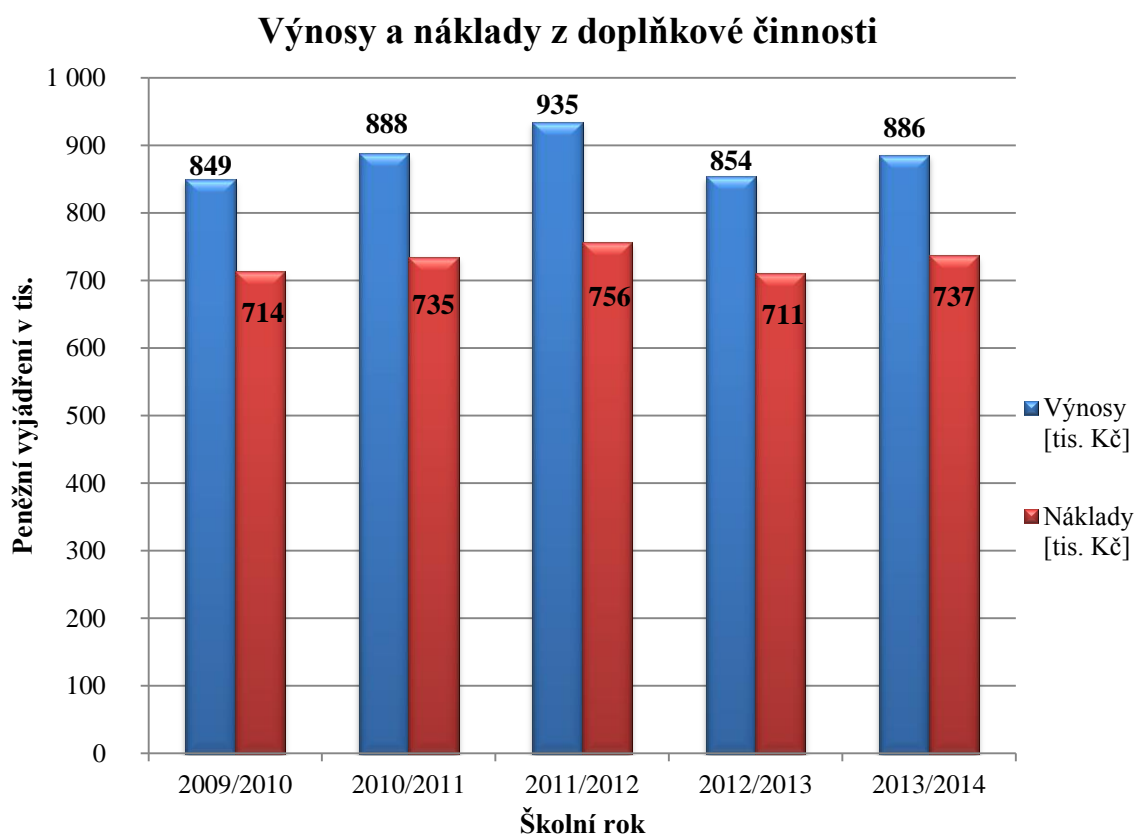
Dle předpokladu se výnosy i náklady od školního roku 2009/2010 průměrně zvyšují, v některých letech je zaznamenán mírný pokles buď ve výnosech, nebo v nákladech vůči předchozímu roku, ale celkově se jedná o stálý růst. Příčinou změn může být rozhodnutí státu o menších (resp. vyšších) příspěvcích školám v daném roce, změna ředitelek a jejich odlišný přístup k hospodaření školy, inflací či nižším (resp. vyšším) příspěvkem od zřizovatele.

Z grafu je zřejmé, že v letech 2010/2011 a 2011/2012 je nulový výsledek hospodaření, pozdější léta ukazují kladný nárůst VH, což umožňuje škole širší možnosti v oblasti spolufinancování v dotačních programech státu, nebo v oblasti investic do školských prostor. Jako například v roce 2013/2014 díky kladnému VH z předchozího roku byl zrealizován projekt „ZÁHRADA“, kdy došlo k inovaci školních pozemků.

Největší nákladovou složkou jsou mzdy, které se pohybují okolo 54-58 % z celkových nákladů. Naopak u výnosů největší položkou jsou dotace od Krajského úřadu, které se pohybují okolo 75 % z celkových výnosů, město Holýšov přispívá každoročně zhruba 20 % z celkových nákladů. Hlavním důvodem kladného výsledku hospodaření je nevyčerpání celého příspěvku od zřizovatele města Holýšov.

Další graf se týká vedlejší činnosti školy. Mezi vedlejší činnosti ZŠ Holýšov určitě patří pronájem školních prostor (učebny, jídelna, pozemky), pořádání různorodých vzdělávacích kurzů pro seniory, předškolní děti, děti ZŠ i veřejnost, organizování kulturních a zábavních akcí (např. Žákovský ples, Dětský den, Vánoční trhy atd.) a nakonec i pronájmem movitých věcí

Graf 6 – Výnosy a náklady z doplňkové činnosti

Zdroj: Vlastní tvorba z Výročních zpráv ZŠ Holýšov 2009-2014, 2015

Výsledek hospodaření je za posledních 5 let kladný a pohybuje se od 130 po 180 tis. Kč. Jedinou výnosovou složkou jsou tržby z prodeje služeb, které jsou již zmiňovány v předchozím odstavci. Největší nákladovou položkou je zde spotřeba materiálu, která zastupuje nadpoloviční většinu.

4.1.1 Dotační programy

V době IT technologií a globalizace není jednoduché ani levné držet krok a proto, aby pro samotnou školu nebyly náklady na vzdělávání lektorů a inovací školních prostor existenční, stát nabízí každoročně dotační programy a granty. V předchozí kapitole 3.3 *Možnosti podpory státu* bylo zmíněno, že stát nyní zprostředkovává mnoho programů pro vzdělávání lektorů ohledně jazykových znalostí. Letošní rok z pohledu grantů a dotací se věnuje spíše IT technologii a to modernizací a inovací počítačových učeben i kabinetů. Jako doplňující programy nechybí i proškolení pedagogů.

Ačkoliv v dnešní době s elektronickou žákovskou knížkou operuje téměř každá střední i vysoká škola, na základních školách to není ještě tak běžné. Základní škola Holýšov chystá zavést elektronickou žákovskou knížku pro druhý stupeň, kdy budou mít rodiče přístup „online“ ke známkám, poznámkám, domácím úkolům, výletům a podobným informacím o vzdělávání svého dítěte.

Pro přehled dotačních programů, kterých se ZŠ Holýšov zúčastnila je vytvořena následující tabulka č. 11.

Tab. 11 – Přehled dotačních programů

	Název programu	Datum podání žádosti	Rozhodnutí	Období čerpání	Výše dotace [tis. Kč.]
2009/2010	Vím, proč říct ne	7. 5. 2009	povoleno	2009	29
	Víme proč a jak.	29. 10. 2009	povoleno	2010	40
	Škola a rodiče na jedné lodi.	29. 10. 2009	zamítnuto	x	x
	EU peníze školám	7. 5. 2010	povoleno	2010-2013	2276
	Šestákem? No problem.	26. 12. 2010	zamítnuto	x	x
	Vzdělávání pro konkurenceschopnost	11. 8. 2019	povoleno	2010	2145
	Grantový systém města Holýšov	x	povoleno	2010	41
2010/2011	Věda je zábavou	18. 2. 2011	zamítnuto	x	x
	Grantový systém města Holýšov	x	povoleno	2011	42
2011/2012	Praxe pro život	12. 7. 2012	zamítnuto	x	x
	Grant revolvingový fond MŽP	6. 6. 2012	povoleno	2012-2013	68
	S jazyky za hranice všední výuky	12. 7. 2012	povoleno	2013-2015	3492
	Grantový systém města Holýšov	x	povoleno	2012	45
2012/2013	Grantový systém města Holýšov	x	povoleno	2013	49
2013/2014	Grantový systém města Holýšov	x	povoleno	2014	46

Zdroj: Vlastní tvorba z výročních zpráv 2009-2014, 2015

Z tabulky lze vyčíst, které typy programů škola upřednostňuje a věnuje jim nejvíce finančních prostředků a času. Z pohledu dotačních projektů se škola soustřeďuje především na prevenci ochrany, v menší míře se zaměřuje na kontakt mezi školou a rodiči a v neposlední řadě vzdělání pedagogů.

Na pohled je zřejmé, že nejvíce naplněný rok žádostmi je školní rok 2009/2010. Důvodem proč v dalších letech počet žádostí klesá, může být menší snaha získat dotace, nezajímavé projekty pro ZŠ Holýšov, nesplnění předem známých podmínek pro žádost nebo nedostatečná snaha pro získání finančních prostředků.

Hospodaření školy by se dalo klasifikovat za šetřivé. Za poslední roky lze vyčíst nejen z grafů analýzy, ale i z tabulky dotací, že škola se spíše soustředí na úspory než, aby se zaměřila na získání peněz pro školu či vzdělávání. Z výročních zpráv vyplývá, že každým rokem se **úsporou** finance školy zvyšují, na konci roku 2014 na bankovním účtu bylo přes 2,5 mil. korun. Otázka, kterou si autorka pokládá je: Proč a na co škola šetří?

Autorka hodnotí žádosti a popisy jednotlivých programů jako velmi časově náročné a některé těžko pochopitelné. Pokud však škola bude schopna vymezit jednoho člověka jako „experta“ na dotace, či zaplatí specializovanou společnost, která se zabývá vyplňováním a zprostředkováváním dotací, vidí autorka tuto investici jako nejlepší možnou variantu, pro získání finančních prostředků.

4.2 Návrhy státní podpory

V předchozích kapitolách byly zmíněné druhy podpor od státu. Z každé oblasti bude vybráno několik projektů, které budou nejvhodnějšími kandidáty pro ZŠ Holýšov. Vybrané programy budou nástinem toho, jak by škola mohla získat finanční prostředky, pro zkvalitnění vyučování, vytvoření či inovací učebních tříd nebo také získáním nových možností, co nabídnout rodičům, kteří právě přemýšlí kam dát své dítě do základní školy.

Po vypracování všech projektů budou předány ke zhodnocení popř. realizaci ředitelce školy Mgr. Ivaně Sedlákové začátkem září tohoto roku 2015. Během konzultací s ředitelkou bylo zjištěno, že o některé projekty má vážný zájem. V roce 2016 chystá ZŠ Holýšov první Den otevřených dveří nejen pro rodiče, ale i pro veřejnost. Paní ředitelka tam má v plánu představit některé z projektů, které budou realizovány nebo projekty nad kterými škola přemýšlí a tak formou ankety rozhodnout, který vybrat.

4.2.1 Rozvojové projekty

Rozvojové programy jsou charakteristické tím, že nevěnují přímo finanční prostředky žadateli po schválení, ale stát si vymezí rozpočet. Rozpočet se čerpá tím, že se buď proplatí finance za prostředky související s programem: viz program „*Vzdělávání školních psychologů*“, nebo se zaplatí odborníci, kteří dostanou zadání projektů, který je plošný a bude pak platit pro všechny stejně: viz program „Nastavení standardu učitele“. První dva projekty nelze speciálně připravit pro ZŠ Holýšov, jedná se o plošné projekty, které se týkají každé ZŠ v ČR.

Nastavení standardu učitele

Rozvojový program pro následující roky „Standard učitele“ bude obsahovat informace o tom „jak by měl učitel vypadat“, tedy předpokládané pedagogické dovednosti a znalosti. Aby byl standard nastaven co nejdříve, budou vytvořeny a nabízeny vzdělávací programy. Ačkoliv se může zdát model „správného“ učitele jako utopický, autorka jej vidí jako základ pro snížení rozdílů u vědomostí při nástupu na střední školy.

Příprava začínajících pedagogů

Navazujícím rozvojovým programem je „Příprava začínajících pedagogů“, který bude probíhat od roku 2016. Jádrem pro vytváření studijních a vzdělávacích programů pro školy zabývajících se přípravou nových pedagogických pracovníků bude již nastavený standard učitele. Bude kladen důraz na vyšší podíl praxe a to nejen ve školách přímo, ale i v ostatních sdruženích či organizacích orientované na vzdělávání dětí a to i se speciálními vzdělávacími potřebami.

Vzdělávání školních psychologů

Cílem tohoto programu je nabídnout finanční podporu na rozvoj školních psychologů a speciální pedagogů. Stěžejní část v programu se opírá o sice o standardní činnost školního psychologa, ale se zaměřením na včasné vyhledávání dětí se speciálním zacházením, diagnostiku potřeb, sestavení individuálního plánu a následně vyhodnocování úspěšnosti.

Nejedná se pouze o děti se speciálními potřebami, jako jsou například dyslektici, dysgrafici, ale patří sem i děti mimořádně nadané, které také potřebují individuální přístup při vzdělávání.

Další částí je vytvoření pozice metodika, tedy odborníka ve školském poradenském zařízení, jehož prací bude komunikace a konzultace ve vztahu k MŠMT, kraji a NVÚ

Ve výročních zprávách školy jsou zmíněny i počty žáků s mimořádným nadáním nebo naopak s potřebou individuálního učebního plánu. Ačkoliv jsou tyto počty skoro zanedbatelné v celkovém počtu žáků, je možné že pokud by školní psycholog měl potřebné vzdělání pro odhalení včasné individuality, čísla by se měnily. Zkušený psycholog proškolený na problematiku vyhledávání individuálních dětí by možná některé děti s výrazně lepšími známkami už zařadil do kategorie mimořádně nadané, platí to i v případě opačném, tedy děti s výrazně horšími známkami. Pokud je možnost některé děti vzdělávat individuálně a pomůže jim to tak v rozvoji, je tento program vhodný pro základní školu Holýšov.

Financování žáků se sociálním znevýhodněním

Záměrem tohoto programu je zajistit dětem vzdělávání bez rozdílu a to věnováním financí na mzdu asistentů pedagoga k dětem, žákům a studentům se sociálním znevýhodněním

Na tento modul je vyčleněno 105.000 tis. Kč.

Doprovodným programem je „*Učební pomůcky pro postižené děti*“

Cílem programu je poskytnout finanční prostředky na nákup učebních pomůcek kompenzačního a rehabilitačního charakteru pro žáky se zdravotním postižením. Pod pojmem učební pomůcky se rozumí věci, které žákům se zdravotním postižením pomůže překonat znevýhodnění a dostane se tak na stejnou úroveň jako žáci bez zdravotních potíží. Takové pomůcky pomůžou více i se začleněním do kolektivu.

Na tento program je vyčleněno 10.000 tis. Kč.

Programy věnované speciální pedagogice či dětem se zdravotním postižením je mnoho, ale jsou zde uvedeny ty, které se nejvíce týkají státních základních škol.

Autorka tento program považuje za časově náročnější a ne snadno realizovatelný. Holýšovská základní škola nemá bezbariérový přístup a tak by pro začátek byl omezen výběr dětí se zdravotním postižením. Nejbližší základní škola pro postižené děti je v Merklíně. Ačkoliv ZŠ Holýšov úzce spolupracuje se speciální základní školou v Merklíně, žáci se zdravotním postižením v ZŠ Holýšov nejsou. Postižené děti pod správou Holýšova dojíždí buď do Merklína, nebo do speciálních škol vzdálené i několik desítek kilometrů z důvodu omezení kapacit v Merklíně.

Dle výročních zpráv se pohybuje kapacita žáků ZŠ okolo 75 %, je zde tedy prostor pro zaplnění kapacity právě dětmi se zdravotním postižením. Tento rozvojový program se pochopitelně prozatím váže na děti ZŠ, kterých se podmínky pro splnění týkají a nyní plní svou docházku v ZŠ Holýšov. Autorka však vidí tento úsek či problematiku jako nápad pro rozšíření kompetencí školy a zaplnění nevyužitých kapacit jak žáků, tak učeben. Jedná se však o velmi rozsáhlý projekt, který není tématem této práce a je tedy spíše nástinem pro budoucí investice do vzdělávání na ZŠ v Holýšově. Pro děti se zdravotním postižením, které chodí do školy nyní, můžou být využity finanční prostředky už teď.

Začlenění etické výchovy

Přestože MŠMT uvádí tento plán na rok 2016, jedná se o již probíhající a pro úspěšnost pokračující program. Jeho charakteristikou je zvyšování kvality vzdělávání, a to jak podporou doplňujícím vzdělávání pedagogů, tak podporou školních projektů, kde figurují. Dalším cílem je aktualizace vzdělávacích programů a zařazení témat etické výchovy pod dohledem metodika.

Probíhá tak zvyšování vzdělávací a osobnostní působnosti pedagogů. Soustavná práce s žáky předchází rizikovému chování a zároveň rozvíjí sociální dovednosti, čímž se zlepšuje empatie a nastává tak ve třídách sociálněji atmosféra. Tento dopad se stává klíčovým

Na program pro rok 2015 jsou určeny finanční prostředky ve výši 3.000 tis. Kč.

Tento program patří mezi plošné jako první dva rozvojové projekty, jedná se především o zkvalitňování vzdělávání, který je prospěšný každé ZŠ.

4.2.2 Dotační programy

Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy uvádí pouze jeden dotační program. Již několikrát opakovaný projekt zaměřený na podporu integrace cizinců na území ČR. V době zvyšující se imigrace cizinců je tento projekt vhodný pro každou základní školu. Autorka proto navrhla i svůj vlastní spíše utopický program, který úzce souvisí s přijetím cizinců.

Podpora aktivit v oblasti integrace cizinců na území ČR

Specifikace, kterých cizinců MŠMT specifikuje takto:

„Projekty mohou být směřovány pouze na podporu dětí, žáků-cizinců z třetích zemí pobývajících na území ČR. Nebudou podporovány aktivity dětí, žáků z Evropské unie, ze zemí Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska ani žadatelů o mezinárodní ochranu formou azylu a doplňkové ochrany.“ (MŠMT, 2015)

Forma podpory je nejen finanční, ale také:

- kurzy výuky a doučování českého jazyka dětí, žáků-cizinců, jako klíčové podmínky pro jejich integraci
- formy a metody výuky českého jazyka jako cizího jazyka
- tvorba a realizace moderních učebnic, slovníků, vyučovacích pomůcek a metodických příruček

Cílem projektu by mělo být:

- prevence proti rasismu a xenofobii
- zprostředkování reflexe kultury a kulturních
- posilování vědomí obecně lidské sounáležitosti a úcty
- společné kulturní a sportovní akce pro děti a žáky s účastí dětí, žáků-cizinců
- tvorbu učebních pomůcek pro oblast interkulturního

Obecné podmínky pro splnění jsou uvedeny v zákonech, jako jsou č. 218/2000 Sb., č. 92/2000 Sb., č.479/2000. Jedná se o vymezení, kdo může žádat, kdy podat žádost, spolufinancování státu do maximální výše 70 % z celkových nákladů projektu a jiné.

Pro prostudování podmínek, které žadatel musí splňovat, bylo vyhodnoceno, že ZŠ Holýšov je schopná uspět. Neznamená to však, že pokud by škola zažádala, byla by automaticky schválena dotace. Jedná se o dlouhý proces prostudování navrhovaného projektu školy a tím také vymezení financí. V době, kdy je v Evropě velký příliv imigrantů se jeví tento dotační program, jako vhodný pro každou základní školu, bohužel však tento program zatím vyvolává obecné negativní reakce z pohledu podpory imigrantů. Paní ředitelka nejevila velký zájem o takový typ projektu, považuje jej prozatím za nedostatečně zajímavý.

Výuka náboženství

Cílem programu by bylo žáky posledního ročníku základní školy seznámit s náboženstvím. Jednalo by se o výuku všech dosud známých vyznání, které jsou uznané jako náboženství. Určitě by se neupřednostňovala žádná víra před druhou, ať už obsahem učiva, tak počtem hodin výkladu. V základu by se vyučovala historie jednotlivých náboženství, jejich knižní podoba, druhy oblečení, jídla, modliteb, pomůcek, které jim jejich vyznání předepisuje. Jinak řečeno představení všech náboženství bez nátlaku na víru samotnou.

Z pohledu autorky je důležité mít přehled o všech vírách, protože každé náboženství udává věřícím svá pravidla a povinnosti. Vznikají tak velké rozdíly v chování, oblékání i konzumování potravin. V dětech (i v dospělých lidech), které nemají přehled ani dokonce tušení o tom, že existují jiná náboženství, může vyvolat jakákoliv rozdílnost negativní emoce či výsměšné chování. Jejich znalostí lze předcházet předsudkům.

Jak již bylo zmíněno, jedná se spíše o utopický program, který by však platil pro každou ZŠ a ne jen pro ty, které by chtěli náboženství vyučovat. Ačkoliv paní ředitelka nejevila zájem o předchozí projekt, o tomto autorčino nápadu chtěla vědět více a pokud by někdy takovýto program stát zaváděl či nabízel, ráda by se do něj zapojila.

4.2.3 Operační programy

Evropská unie pomocí strukturálního fondu financuje stát, který skrze MŠMT dodává finanční prostředky pro operační programy. Budou uvedeny dva hlavní projekty, které byly vybrány na základě analýzy ZŠ a konzultace s ředitelkou školy.

Budování kapacit pro rozvoj škol I.

Plánovaným výstupem projektu by měla být podpora na úrovni vzájemného vzdělávání mezi školami a jejich pedagogy formou síťování. Podpora bude zaměřena především na oblasti přírodovědnou, čtenářskou, matematickou pre/gramotnost, rozvoj kreativity a podnikavosti dětí a také rozvoj kolegiální podpory. V rámci projektu bude možné nechat vycestovat učitele a také podpora budoucích pedagogů propojením s aktivními pedagogy.

Rozdělení projektu do sekcí SC:

1. SC- Zlepšení kvality vzdělávání a výsledků žáků v klíčových kompetencích
 - matematická gramotnost
 - čtenářská gramotnost mimo vzdělávací oblast
 - individualizace vzdělávání
 - rozvoj dovedností pro kolegiální podporu
 - příprava a rozvoj externích mentorů

2. SC 5- Zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy včetně posílení jejich relevance pro trh práce
 - přírodovědná gramotnost a badatelsky orientovaná výuka
 - vzdělávací oblast Člověk a příroda
 - rozvoj kreativity žáků
 - podpora podnikavosti
 - spolupráce ZŠ a SŠ při podpoře přírodovědného a technického vzdělávání

Na tento program je vyčleněno 700 mil. Kč.

Základní škola Holýšov patří mezi neustále se modernizující školu, která se snaží žákům nabídnout stále nové metody učení, exkurze a snaží se zapojovat do inovativních (regionálních) projektů na podporu vzdělávání. Z výročních zpráv lze vyčíst, že ZŠ má v oblasti soutěží ať už sportovních či vzdělávacích poměrně velké úspěchy ve srovnání s velikostí školy s ostatními regionálními školami. V oblasti matematického „Klokánka“ se najde vždy alespoň jeden žák, který postupuje na celostátní soutěž. Podobné úspěchy zaznamenávají přírodovědné olympiády, soutěže rétoriky, sportovní utkání (atletika, florbal, fotbal, atd.) a cizojazyčné (němčina, angličtina, ruština, francouzština) olympiády.

Autorka považuje tento program za naprosto vhodný k využití nejen v oblasti vzdělávání žáků k ještě lepším výsledkům ze soutěží, ale i v oblasti podpory se „sousedskými“ školami a nejen s nimi. Menší rivalita se objevuje i ve školství mezi základními školami, je tedy na čase vztahy více upevnit.

Závěr a zhodnocení

Při zpracování této práce se autorka setkala s různorodou literaturou, která se mnohdy lišila v pohledech na tematiku veřejného sektoru a externalit. Co se týče teoretického rámce, objevoval se rozdíl u tuzemských a anglosaských autorů, kdy ekonomiky v různých zemích jsou postaveny na odlišných systémech fungování. Ať už se jedná například o sestavení státního rozpočtu nebo právní systém, který jak bylo uvedeno zejména v přístupu k externalitám od Coaseho, zaujímá podstatnou roli. Co však zůstává bez kritik, je názor o nezastupitelnosti veřejného sektoru v životě občanů. Cílem teoretické části práce bylo seznámení s externalitami a také s pojmy spolu úzce souvisejícími. Autorce nešlo jen vyjmenování pojmů, ale také pro ucelenost ukázat přehled pojetí a navázat tak postupně na hlavní téma práce.

Za významnou kladnou externalitu ve vyspělých zemích lze považovat existenci školství, které je základem vyspělosti ekonomiky. Vybrané základní školství je povinné pro všechny obyvatele České republiky, jeho významnost je tedy nepopíratelná. Po vstupu ČR do Evropské Unie v roce 2004 prošlo školství zásadními změnami, které měli vliv jak na právní strukturu, tak na jeho financování. Při vzniku základních škol ale i během jejich fungování, především při snaze získat dotace na inovativní programy, představuje financování faktor a předpoklad budoucího vývoje.

Dotační a operační programy, ze kterých lze vybírat, jsou uvedeny na webových stránkách MŠMT. Nutno však podotknout, že orientace na stránkách není jednoduchá, některé odkazy jsou nefunkční či několik let neaktualizované. Nové projekty na následující roky korespondují s trendy v Evropě, tedy neustále zlepšovat komunikační a informační technologie, a především zajistit rovný přístup k vzdělávání. Možnými způsoby jsou například pomoc dětem ze znevýhodněných sociálních podmínek nebo aktivní boj proti diskriminaci národnostních menšin.

Před zpracováním této práce autorka považovala školství za téma, ve kterém se hodně diskutuje o financování, spíše o tom, že školy považují každoroční příspěvky od státu za velmi malé. Jejím úkolem bylo zjistit, jak málo stát poskytuje finanční prostředky, v jakých oblastech má mezery a jak je vyplnit. Zjištěné odpovědi byly velmi znepokojující. Z pohledu autorky se ze strany státu jedná o maximální možnou podporu, kterou je schopen nabídnout. Školy samotné jsou příčinou, proč nemají dostatek peněz, protože nevyužívají finančních podpor, které stát nabízí nepřímo. Jak by řekl jeden univerzitní učitel „*Školství je černá díra financí, které jsou neefektivně využívané*“. Zneklidňující fakt je, že jedinou bariérou mezi školami a možnými financemi je neschopnost školy investovat čas nebo peníze.

Při analýze hospodaření základní školy v Holýšově bylo zjištěno, že výsledek hospodaření je každým rokem vyšší a je tedy větší prostor pro zúčastnění se dotačních programů a grantů. Za poslední roky se škola pokoušela zúčastnit projektů, které nebyly víceméně úspěšné, a pro pesimismus postupně ubývaly žádosti k zapojení se do nových. Stát neukládá povinnost základní školám se zapojovat do projektů, ale jejich nevyužití poukazuje na neschopnost vedení školy využít svých potenciálů za pomoci mnohdy 100% přidělených finančních prostředků.

Na základě výsledků z rozboru hospodaření a konzultací s ředitelkou školy byly navrženy projekty, které by byly pro školu přínosem a zároveň by byly ekonomicky proveditelné. Nejpoutavějším projektem pro ZŠ se už zpočátku jevil „*Budování kapacit pro rozvoj škol I.*“, nejen že navazuje na již úspěšně proběhlé projekty na škole, ale zároveň tím dává možnost zatraktivnit školu pro nově příchozí žáky, rodiče či zřizovatele.

Autorka by základní škole v Holýšově především doporučila přehodnocení smýšlení o financích z pohledu úspor na pohled získání financí. Je tím myšlena investice do specializované firmy, či do jednoho zaměstnance, který se bude starat o dotace a pak už jen profitovat ze získaných peněz.

Po předložení kompletních návrhů projektů začátkem školního roku byla odezva od paní ředitelky omezena na minimum z časového nedostatku. Autorka tak není schopna zhodnotit přínos práce pro školu.

Seznam tabulek

Tab. 1 - Rozdělení externalit ve veřejném sektoru	11
Tab. 2 – Musgraveových klasifikace	15
Tab. 3 – Mikesella klasifikace	15
Tab. 4 – Samuelsonova klasifikace.....	16
Tab. 5 - Jacksonova klasifikace	17
Tab. 6 - Přehled Základních škol, učitelů a žáků ČR.....	26
Tab. 7 - Rozdíly mezi školskou právní osobou a příspěvkovou organizací.....	28
Tab. 8 - Přehled rozpočtu RgŠ a ZŠ	29
Tab. 9 - Prioritní osa 3	34
Tab. 10 - Alokace zdrojů do OP VVV	35
Tab. 11 – Přehled dotačních programů	40

Seznam obrázků a grafů

Graf 1- Kladné externality ve spotřebě	12
Graf 2- Kladná externalita ve výrobě.....	13
Graf 3 - Negativní externalita a A. C. Pigou.....	19
Graf 4 - Pozitivní externalita a A. C. Pigou	21
Graf 5 – Výnosy a náklady z hlavní činnosti	38
Graf 6 – Výnosy a náklady z doplňkové činnosti	39

Seznam použité literatury

- BAŤKOVÁ**, Jitka. Strukturální fondy: Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání 2014 – 2020 *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2015 [cit. 2015-08-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/op-vvv>
- COASE**, Ronald H. The Federal Communications Commission, *The Journal of Law and Economics* (říjen 1959): 27. Dostupné na WWW: <<http://www.jstor.org/stable/724927>>
- HOLMAN**, Robert a Jan STEJSKAL. *Dějiny ekonomického myšlení*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 1999, xix, 541 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-717-9238-1.
- JACKSON**, P a C BROWN. *Ekonomie veřejného sektoru*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2003, 733 s. *Ekonomie* (Eurolex Bohemia). ISBN 80-86432-09-2.
- JINDRA**, Vojtěch. *Mikroekonomie I: Tržní selhání*. 90. Univerzita Hradec Králové, Katedra ekonomie, 2003.
- JINDRA**, Vojtěch. *Mikroekonomie I: Externality*. 1. Univerzita Hradec Králové, Katedra ekonomie, 2011.
- MIKUŠOVÁ MERIČKOVÁ**, Beáta a Jan STEJSKAL. *Teorie a praxe veřejné ekonomiky*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 263 s. ISBN 978-80-7478-526-9.
- MUSGRAVE**, Richard Abel a Peggy B MUSGRAVE. *Veřejné finance v teorii a praxi*. 1. vyd. Praha: Management Press, 1994, 14, 581 s. *Ekonomie* (Eurolex Bohemia). ISBN 80-856-0376-4.
- OCHRANA**, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování podnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 261 s. *Expert* (Grada). ISBN 978-80-247-3228-2.
- OCHRANA**, František. *Veřejný sektor a efektivní rozhodování*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2001, 246 s. ISBN 80-7261-018-x.
- PEKOVÁ**, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 485 s. ISBN 978-80-7357-936-4.
- REKTOŘÍK**, Jaroslav a C BROWN. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 2002, 264 s. *Ekonomie* (Eurolex Bohemia). ISBN 80-861-1960-2.
- SAMUELSON**, Paul Anthony a William D NORDHAUS. *Ekonomie*: 18. vydání. Vyd. 1. Praha: NS Svoboda, 2007, xxiii, 775 s. ISBN 978-80-205-0590-3.

SCHILLER, Bradley R. Makroekonomie dnes. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2004, xvi, 412 s. ISBN 80-251-0169-X.

STIGLITZ, Joseph E a Jan STEJSKAL. *Ekonomie veřejného sektoru*. Vyd. 1. Praha: Grada, 1997, 661 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-716-9454-1.

STRECKOVÁ, Yvonne. Teorie veřejného sektoru. 1. přepracované vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1998, 181 s. ISBN 8021017376.

ŠTIKOVÁ, Marcela. *Školství* [online]. In.: Praha, 2011, 2014-09-15, s. 107-112.

TETŘEVOVÁ, Liběna. Veřejná ekonomie. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2008, 185 s. ISBN 978-80-86946-79-5.

Seznam internetových zdrojů

Externality a principy fiskální politiky. *Bussinesinfo* [online]. Praha, 2011 [cit. 2015-12-07]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/externality-a-principy-fiskalni-politiky-5141.html>

Působnost územních samosprávných celků ve školství: Obec. In: *561/2004 Sb.*. Praha, 2015, číslo § 178. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/skolsky-zakon/cast-17-paragraf-178>

Rozvojové programy. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2014 [cit. 2015-08-07]. Dostupné z <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/rozvojove-programy-skupiny-pro-vzdelavani>

Školství. *Vzdělaný zastupitel* [online]. Praha, 2008 [cit. 2015-08]. Dostupné z: <http://www.vzdelanyzastupitel.cz/data/fileBank/daceecfb-f459-4e6b-b570-763ad70c86c0.pdf>

Školská právnická osoba: Hlavní činnost a zřizovatel školské právnické osoby. In: *561/2004 Sb.* Praha, číslo § 124-140. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/skolsky-zakon/cast-12>

Věci a jejich rozdělení: Všeobecná ustanovení. In: *89/2012 Sb.* Praha, číslo § 490, Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obcansky-zakonik/cast1h4d1.aspx>

ZŠ Holýšov. *Základní škola Holýšov* [online]. 2015 [cit. 2015-07]. Dostupné z: <http://zsholysov.cz>

Seznam příloh

Příloha A - Výkaz ZŠ Holýšov nákladů a výnosů 2009/2010

Příloha B - Výkaz ZŠ Holýšov nákladů a výnosů 2010/2011

Příloha C - Výkaz ZŠ Holýšov nákladů a výnosů 2011/2012

Příloha D - Výkaz ZŠ Holýšov nákladů a výnosů 2012/2013

Příloha E - Výkaz ZŠ Holýšov nákladů a výnosů 2013/2014

10. Základní údaje o hospodaření školy (2009)

I. Hlavní činnost:

1. Náklady:

účel	celkem	zřizovatel	KU OŠ	Projekty KU
spotřeba materiálu	2 573 500	2 120 183	406 616	46 701
spotřeba energie	1 623 515	1 623 515		
opravy a udržování	698 961	698 961		
cestovné	42 855	1 905	40 950	
služby	753 402	624 006	104 889	24 507
mzdové náklady	13 717 170	24 819	12 829 000	863 351
odvody ZP+SP	4 492 093		4 199 845	292 248
ostatní soc.pojištění	56 945		56 945	
odvody do FKSP	268 073		250 880	17 193
ostatní daně a poplatky	34 991	34 991		
jiné ostatní náklady	95 517	70 642	24 875	
odpisy DHM	145 558	145 558		
náklady celkem	24 502 580	5 344 580	17 914 000	1 244 000

2. Výnosy:

tržby z prodeje služeb	1 314 720	1 314 720		
aktivace vnitřnorgan. Služeb	45 920	45 920		
úroky	34 600	34 600		
zúčtování fondů	42 270	42 270		
jiné ostatní příjmy	42 153	42 153		
příspěvky a dotace na provoz	23 030 680	3 872 680	17 914 000	1 244 000
výnosy celkem	24 510 343	5 352 343	17 914 000	1 244 000

výsledek hospodaření po zdanění

7763

7 763

0

0

výsledek hospodaření po zdanění

135 583

II. Doplňková činnost:

1. Náklady:

spotřeba materiálu	432 635
spotřeba energie	33 120
opravy a udržování	4 617
ostatní služby	3 998
mzdové náklady	164 716
odvody ZP+SP	53 458
odvod do FKSP	3 139
jiné ostatní náklady	644
odpisy	17 488
náklady celkem	713 815

2. Výnosy:

tržby z prodeje služeb	849 398
výnosy celkem	849 398

10. Základní údaje o hospodaření školy (2010)

I. Hlavní činnost:

1. Náklady:

účel	celkem	zřizovatel	KÚ OŠ	projekty KÚ	dotace EU 1	dotace EU 2
spotřeba materiálu	3 270 100	2 102 062	189 206	48 000	486 008	444 824
spotřeba energie	1 362 361	1 362 361				
opravy a udržování	967 867	965 147			2 720	
cestovné	40 590	673	38 980		937	
služby	983 825	782 938	61 815	12 600	78 744	47 728
mzdové náklady	13 713 814	31 213	13 252 000	20 600	310 500	99 501
odvody ZP-SP	4 596 712	4 536	4 456 855		101 490	33 831
ostatní soc. pojištění	56 813		55 057		1 254	502
odvody do FKSP	262 376	267	260 119			1 990
ostatní daně a poplatky	31 950	31 950				
ostatní náklady	91 564	65 551	24 968		1 045	
odpisy DHM	90 777	90 777				
náklady celkem	25 468 749	5 437 475	18 339 000	81 200	982 698	628 376

2. Výnosy:

výnosy z prodeje služeb	1 510 670	1 510 670				
výnosy z pronájmu	1 740	1 740				
úroky	22 348	21 949			399	
čerpaní fondů	368 325	368 325				
ostatní výnosy	63 211	63 211				
príspevky a dotace na provoz	23 502 455	3 471 580	18 339 000	81 200	982 299	628 376
výnosy celkem	25 468 749	5 437 475	18 339 000	81 200	982 698	628 376
výsledek hospodaření po zdanění	0	0	0	0	0	0

II. Hospodářská činnost:

1. Náklady:

spotřeba materiálu	464 822
spotřeba energie	33 637
opravy a udržování	9 430
ostatní služby	2 012
mzdové náklady	151 827
odvody ZP-SP	51 665
odvody do FKSP	3 039
jiné ostatní náklady	638
odpisy	18 188
náklady celkem	735 258

2. Výnosy:

tržby z prodeje služeb	888 184
výnosy celkem	888 184
výsledek hospodaření po zdanění	152 926

10. Základní údaje o hospodáření školy (2011)

Zpráva o hospodáření Základní školy Holýšov, okres Domazlice za rok 2011

I. Hlavní činnost:

1. Náklady:

účel	celkem	zřizovatel	KÚ OŠ	Projekty KÚ	Dotace EU 1	Dotace EU 2
spotřeba materiálu	2 245 842	1 974 396	109 871	44 000	45 338	72 237
spotřeba energie	1 383 452	1 383 452				
opravy a udržování	621 677	621 677				
cestovné	64 673	964	62 949		254	506
služby	985 023	724 528	52 978	662 951	-12 670	220 187
mzdové náklady	14 765 528	4 324	13 228 000	225 419	500 250	3 70 003
odvody ZP+SP	4 966 174		4 461 187	6 630	153 765	125 803
ostatní soc.pojištění	61 347		57 895		1 899	1 553
odvody do FKSP	140 469		130 140			3 699
náhrady mzdy - za nemoc	64 980		64 980			
ostatní daně a poplatky	32 688	32 688				
ostatní náklady	67 249	65 999			1 250	
odpisy DÍHM	88 115	88 115				
náklady celkem	25 487 217	4 896 143	18 168 000	939 000	690 086	793 988

2. Výnosy:

výnosy z prodeje služeb	1 529 776	1 529 776				
úroky	20 371	19 432			939	
čerpání fondů	193 505	193 505				
ostatní výnosy	62 790	62 790				
príspevky a dotace na provoz	23 680 775	3 090 640	18 168 000	939 000	689 147	793 988
výnosy celkem	25 487 217	4 896 143	18 168 000	939 000	690 086	793 988
výsledek hospodáření	0	0	0	0	0	0

II. Doplňková činnost:

1. Náklady:

spotřeba materiálu	491 691
spotřeba energie	34 532
opravy a udržování	4 918
mzdové náklady	152 454
odvody ZP+SP	51 151
odvod do FKSP	1 533
ostatní sociální pojištění	633
jiné sociální náklady--	
nemoc	1 424
odpisy	17 345
náklady celkem	755 681

2. Výnosy:

tržby z prodeje služeb	935 283
výnosy celkem	935 283
výsledek hospodáření	179 602

10. Základní údaje o hospodaření školy (2012)

I. Hlavní činnost:

účel	celkem	zřizovatel	KÚ OŠ	Projekty		Dotace	
				KÚ	EU 1	EU 2	
spotřeba materiálu	2 396 950	1 771 281	163 892		78 834	382 943	
spotřeba energie	1 272 129	1 272 129					
opravy a udržování	319 328	316 626			2 702		
cestovné	31 223	2 932	20 054		6 951	1 286	
služby	1 223 336	1 006 365	21 950		50 188	144 833	
mzdové náklady	14 158 888	145 553	13 508 145	3 000	262 250	239 940	
odvody ZP+SP	4 725 101	47 840	4 524 112	1 020	70 550	81 579	
ostatní soc.pojištění	58 387	592	55 906		881	1 008	
odvody do FKSP	135 766	1 396	131 941	30		2 399	
ostatní daně a poplatky	74 181	74 181					
ostatní náklady	39 288	39 288					
odpisy DHM	74 411	74 411					
náklady z DDHM	790 088	790 088					
náklady celkem	25 299 077	5 542 683	18 426 000	4 050	472 356	853 988	

II. Doplňková činnost:

účel	celkem
spotřeba materiálu	465 666
spotřeba energie	20 812
opravy a udržování	4 124
ostatní služby	1 226
mzdové náklady	153 072
odvody ZP+SP	51 042
odvody do FKSP	1 518
ostatní sociální pojištění	626
odpisy	12 858
náklady celkem	710 943

2. Výnosy:

výnosy z prodeje služeb	1 635 502	1 635 502				
výnosy z pronajmu	4 400	4 400				
úroky	16 354	15 765			589	
čerpání fondů	191 192	191 192				
ostatní výnosy	66 219	66 219				
príspevky a dotace na provoz	23 430 886	3 675 080	18 426 000	4 050	471 767	853 988
výnosy celkem	25 344 552	5 888 159	18 426 000	4 050	472 356	853 988

2. Výnosy:

tržby z prodeje služeb	854 347
výnosy celkem	854 347

výsledek hospodaření

45 476

45 476

0

0

0

0

výsledek hospodaření

143 404

10. Základní údaje o hospodaření školy (2013)

I. Hlavní činnost:

I. Náklady: účel:	celkem	KÚ - OŠ		zřizovatel MÚ Holýšov	projekt ZAHRA DA	Dotace EU 3
		Pi zeň				
spotřeba materiálu	2 706 748	339 574		1 788 755	56 030	522 388
spotřeba energie	1 297 020			1 297 020		
opravy a udržování	606 954			568 362		38 592
cestovné	25 491		22 010	381		3 100
služby	1 329 912		44 940	1 181 744		103 229
mzdové náklady	14 347 821		13 993 184	3 887		350 750
odvody ZP+SP	4 744 270		4 682 390	680		61 200
ostatní soc.pojištění	58 606		57 840	8		758
odvody do FKSP	137 082		137 062	20		
odpisy DHM	20 138			20 138		
náklady z DDHM	449 062			208 023	11 602	229 437
ostatní náklady	147 685			147 685		
náklady celkem	25 870 789	19 277 000		5 216 703	67 632	1 309 454
2. Výnosy:						
výnosy z prodeje služeb	1 706 236			1 706 236		
výnosy z pronájmu	11 270			11 270		
úroky	9 702			9 396		306
čerpání fondů	202 951			202 951		
ostatní výnosy	63 140			63 140		
príspevky a dotace na provoz	23 954 080	19 277 000		3 300 300	67 632	1 309 148
výnosy celkem	25 947 379	19 277 000		5 293 293	67 632	1 309 454
výsledek hospodaření	76 590	0		76 590	0	0

II. Doplňková činnost:

I. Náklady:	
spotřeba materiálu	494 805
spotřeba energie	17 764
opravy a udržování	2 734
ostatní služby	685
mzdové náklady	161 049
odvody ZP+SP	54 756
odvod do FKSP	678
ostatní sociální pojištění	1 610
odpisy	2 687
náklady celkem	736 768
2. Výnosy:	
tržby z prodeje služeb	886 075
výnosy celkem	886 075
výsledek hospodaření	149 307

Abstrakt

ERTLOVÁ, Sandra. *Podpora státu při vzniku a provozování kladné externality v ekonomice*. Bakalářská práce. Cheb: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 63, 2015

Klíčová slova: veřejné statky, kladná externalita, povinné vzdělání, Základní škola,

Předložená práce se v teoretické části zabývá stručným popisem a vymezením pojmů veřejné statky a externality se zaměřením na kladnou externalitu. Kladná externalita byla zvolena „vzdělávání“ soustřeďující se na primární vzdělávání. Téma bylo vybráno na základě jeho široké působnosti v rámci celé České republiky. Informace byly čerpány z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, statistik a vývojových tabulek českého statistického úřadu, školského zákona a účetních výkazů Základní školy Holýšov. Za výstup lze považovat navržené dotační programy pro konkrétní základní školu v Holýšově. Uplatnění dotačních programů je v rámci pravomoci ředitelky Mgr. Ivany Sedlákové.

Abstract

ERTLOVÁ, Sandra. State support of origin and operating of positive externality in economy. Bachelor's dissertation. Cheb: Faculty of Economics, University of West Bohemia in Pilsen, 63, 2015

Keywords: public goods, positive externality, compulsory education, elementary school

Submitted work in the theoretical part deals with a brief description and definition of public goods and externalities, focused on positive externality. As a positive externality has been chosen "education" focused on elementary education. The theme was selected on the basis of its wide scope of activity in the context of the whole Czech Republic. Information was drawn from the Ministry of education, youth and sports, statistics and flow charts of the Czech Statistical Office, the education law and final accounts of Elementary school in Holysov. The output can be considered the proposed grant programs for specific Elementary school in Holysov. The application of the grant programs is within the competence of the director Mgr. Ivana Sedlakova.